

RUKOUSPALVELIJOIDEN KOULUTUS

Alexi Soininen

Opinnäytetyö, syksy 2017

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) + kirkon

nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Soininen, Aleksi. Rukouspalvelijoiden koulutus. Helsinki, syksy 2017, 58 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli valmistaa Nuorten Maailman tapahtumissa toimiville vapaaehtoisille rukouspalvelijoille koulutussuunnitelma. Kouluttamisen avulla oli tarkoitus parantaa vapaaehtoisten rukouspalvelijoiden osaamista tehtävässään, sekä varmistaa, että he tietävät omat oikeutensa ja reitit joita pitkin apua voi saada myös itselleen. Samalla tarkoitus oli myös parantaa Nuorten Maailman tapahtumissa tarjottavan rukouspalvelun laatua.

Opinnäytetyö oli toiminnallinen opinnäytetyö. Koulutus suunniteltiin teorian tiedon lisäksi tehdyllä kyselyllä. Kyselyllä selvitettiin rukouspalvelussa yleisimmin esille tulevia teemoja, rukouspalveluun liittyviä haasteita, sekä mistä aiheista opetusta toivotaan saavan. Kyselyyn vastasivat Nuorten Maailman tapahtumissa vapaaehtoisina rukouspalvelijoina toimineita ja Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen työntekijöitä. Vastaaajia oli yhteensä 15.

Koulutusta testattiin kahdesti ja näiden koulutusten pohjalta valmistettiin koulutussuunnitelma. Koulutus jaettiin neljään oppituntiin, joissa käsiteltiin laajasti rukouspalvelua. Suunnitelman avulla koulutusta on mahdollista järjestää myös jatkossa.

Asiasanat: Rukous, esirukous, rukouspalvelu, nuoret, nuoret aikuiset, vapaaehtoiset, koulutus, toiminnallinen opinnäytetyö

ABSTRACT

Soininen, Aleksi. Training for prayer counsellors. 58 p., 2 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2017. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this thesis was to make a training plan for voluntary prayer counsellors, who act as volunteers in Youth World's events. The goal of the training was to improve voluntary prayer counsellors' competence in their voluntary work. Another goal was to ensure that volunteers knew their rights and the ways to gain help when needed. Simultaneously, the goal was to improve the quality of the prayer counselling in Youth World's events.

The thesis was a functional one. The training plan was constructed by means of theoretical knowledge and inquiry. The purpose of the inquiry was to discover what were the most common themes that people want to pray for in prayer counselling, what are the challenges in prayer counselling and what topics wanted to be taught in training for prayer counsellors. The answerers of the inquiry were people who had acted as voluntarily prayer counsellors in Youth World's events and employees of Finnish Lutheran Mission. There was total of 15 answerers.

The training was tested twice and the training plan was constructed on the basis of these trainings. The training was divided into four lessons. During these lessons prayer counselling is discussed extensively. With the training plan the training is possible to be carried out in the future.

Keywords: Prayer, intercessory prayer, prayer counselling, youth, young adults, volunteers, training, practical thesis

SISÄLLYS	
TIIVISTELMÄ.....	2
ABSTRACT.....	3
1 JOHDANTO.....	6
2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA YHTEISTYÖTAHOT.....	8
2.1 Lähtökohtatilanne.....	8
2.2 Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys.....	9
2.3 Nuorten Maailma.....	9
2.4 Hankkeen kohderyhmä.....	10
3 NUORET.....	11
3.1 Nuoruus.....	11
3.2 Nuoren psykologinen kehitys.....	12
3.3 Itsetunnon kehitys.....	13
4 SIELUNHOITO JA RUKOUS.....	16
4.1 Sielunhoito.....	16
4.2 Rukous.....	19
4.3 Rukouspalvelu.....	19
5 OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN.....	22
5.1 Tavoitteet.....	22
5.2 Opinnäytetyön työskentelyvaiheet.....	22
5.3 Riskien huomiointi.....	24
5.4 Luotettavuus ja eettisyys.....	25
6 KOULUTUKSEN SUUNNITTELU.....	26
6.1 Kysely.....	26
6.2 Aloitus ja kuunteleminen.....	29
6.3 Rukoileminen ja puhuminen.....	31
6.4 Ongelmat ja oma jaksaminen.....	33
7 KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI.....	37
7.1 Koulutukset isokoulutuksessa ja nuorisotyölinjalle.....	37
7.2 Palaute nuorisotyölinjalta.....	38
7.3 Koulutussuunnitelman kirjoittaminen.....	39
8 POHDINTA.....	41
8.1 Opinnäytetyön vaiheet.....	41
8.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	43
8.3 Oman ammatillisen kehityksen pohdinta.....	44

8.4 Muita huomioita Nuorten Maailmalle	46
LÄHTEET	49
LIITE 1: KOULUTUSSUUNNITELMA	52
LIITE 2: KYSELY	57

1 JOHDANTO

Sielunhoito on ihmisten auttamista, tukemista ja lohduttamista erilaisissa elämän vaiheissa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2017) Itselleni sielunhoito ja keskusteleminen on ollut jo pitkään luontevin tapa tehdä työtä nuorten parissa. Lukion jälkeen viettämäni välivuoden aikana huomasin, että moni ystävästäni tuli puhumaan vaikeista asioistaan juuri minulle. Koin itse pystyväni olemaan tilanteissa hyvin avuksi. Välivuoden jälkeen suoritin varusmiespalvelukseni ja sain koulutuksen varusmiesdiakoniksi. Koulutukseen kuului runsaasti opetusta sielunhoidosta ja ihmisten kohtaamisesta. Viimeistään tässä vaiheessa haluni olla kantamassa toisten taakkoja on varmistunut itselleni.

Olen tehnyt paljon vapaaehtoistyötä Suomen Evankelisluterilaiselle Kansanlähetykselle ja sen nuorisotyölle, Nuorten Maailmalle. Kiinnostukseni sielunhoitoon ja haluni olla tukemassa Kansanlähetyksen työtä kohtasivat sulavasti, kun pääsin toimimaan rukouspalvelijana Nuorten Maailman tapahtumissa. Rukouspalvelua voisi kuvailla hyvin lyhyeksi ja nopeaksi kohtaamiseksi, jossa on mukana sielunhoidollisia elementtejä, mutta joka painottuu kuitenkin selkeämmin rukoukseen.

Opinnäytetyöprosessin alussa olin yhteydessä Nuorten Maailmaan ja kerroin hänelle kiinnostuksestani tehdä opinnäytetyö liittyen rukouspalveluun. Nuorten Maailmalla oli ollut jo pitkään ajatus rukouspalvelijoiden koulutuksesta, mutta työntekijöillä ei ollut aikaa suunnitella sitä. Näin päädyin tekemään opinnäytetyöni rukouspalvelijoiden koulutuksesta. Opinnäytetyöprosessin aikana tavoitteeksi tarkentui tehdä koulutussuunnitelma rukouspalvelukoulutukselle, jotta sitä olisi helpompi järjestää myös jatkossa.

Rukouspalvelu on tärkeää ja vastuullista työtä. Mielestäni on myös hienoa, että Nuorten Maailman tapahtumissa nuoret pääsevät itse kokeilemaan ja löytämään

omia lahjojaan. Myös itselleni rukouspalvelijana toimiminen oli tärkeä kokemus, joka osaltaan oli myös vahvistamassa omaa ammatti-identiteettiäni kirkon nuorisotyönohjaajana. Kuitenkin kouluttamattomuus tässä tehtävässä on ollut suuri puute. Nuorten Maailman tietoon ei ole tullut, että rukouspalvelussa olisi sattunut tästä syystä kovin suuria virheitä tai vaaratilanteita. Tästä huolimatta, ei voida olla varmoja milloin joku virhe tapahtuisi kouluttamattomuuden takia, eikä sitä kannata jäädä odottamaan. Erityisesti kun suuri osa rukouspalvelun käyttäjistä on alaikäisiä.

Tässä opinnäytetyössä kerron kuinka rukouspalvelijoiden koulutus ja koulutussuunnitelman suunnitteleminen etenivät ja perustelen mitä aiheita koulutukseen valitsin käsiteltäviksi.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA YHTEISTYÖTAHOT

2.1 Lähtökohtatilanne

Miettiessäni eri aiheita opinnäytetyölleni tajusin, että sielunhoitotyö on minulle itselleni todella tärkeää ja luonteva tapa tehdä työtä kirkon nuorisotyönohjaajana. Tiesin, että sielunhoito on aiheena sellainen asia, josta jaksan innostua ja kiinnostua aina uudelleen. Uskon, että opinnäytetyö kannattaa tehdä itseään kiinnostavasta aiheesta. Kun aloin etsimään työelämän yhteistyökumppania muistin, että olen itse ollut usein mukana Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen nuorten tapahtumissa mukana rukouspalvelijana. Otin yhteyttä Kansanlähetyksen nuorisotyön eli Nuorten Maailman aluekoordinaattori Mika Falkiin ja kysyin olisivatko he kiinnostuneita opinnäytetyöstä jossa kehittäisin Nuorten Maailman tapahtumien rukouspalvelutyötä. Kiinnostusta löytyi ja keskustellessani Falkin kanssa esille nousi rukouspalvelijoiden koulutus. Nuorten Maailman toive oli, että voisin suunnitella ja toteuttaa rukouspalvelijoille koulutusta ja tuottaa samalla aiheeseen liittyvään vihkosen. Opinnäytetyöprosessin aikana Nuorten Maailman aluekoordinaattori vaihtui ja Falkin tilalle tuli Toni Kokkonen. Keskusteltuani Kokkonen kanssa toiveeksi tarkentui tuottaa Nuorten Maailman käyttöön koulutus-suunnitelma.

Nuorten Maailman tapahtumissa käy vuosittain satoja nuoria. Monissa näissä tapahtumissa on järjestetty mahdollisuus käydä keskustelemassa ja rukoilemassa rukouspalvelijan kanssa. Rukouspalvelijoina tapahtumissa toimivat eri-ikäiset vapaaehtoiset. Usein suurin osa heistä on nuoria aikuisia, mutta osa on myös alle 18-vuotiaita. Rukouspalvelijana toimiminen on tärkeä ja haasteellinen tehtävä. Tällä hetkellä rukouspalvelijoille ei ole tarjottu koulutusta tehtäviinsä. Koulutuksen puute voi aiheuttaa ongelmatilanteita rukouspalvelussa, jotka voivat vaikuttaa sekä rukouspalvelijaan, että palveltavaan

2.2 Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys

Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys (SEKL) on yksi Suomen evankelisluterilaisen kirkon lähetysjärjestöistä. Se on perustettu vuonna 1967. Kansanlähetys toimii sekä kotimaassa että ulkomailla, joiden toiminnasta vastaavat kotimaisen ja ulkomaisen työn osasto. Kansanlähetyksellä oli vuonna 2014 68 lähetystyöntekijää 15 eri työalueella Aasiassa, Afrikassa, Euroopassa ja Oseaniassa. Lähetystyöntekijää tekevät muun muassa seurakunta-, opetus-, media- ja kirjallisuustyötä sekä toimivat avustus- ja kehitystehtävissä. Suomessa Kansanlähetys toimii 17 piirijärjestön kautta. Lisäksi Ruotsissa toimii Ruotsin Suomenkielinen Evankelisluterilainen Kansanlähetys. (SEKL, 2017.)

Kansanlähetysten toiminnan pohjana ovat Raamattu ja luterilainen tunnustus. Kansanlähetysten arvoja ovat luottamus Raamattuun, kaikkien oikeus evankeliumiin, usko ja seurakuntayhteys, yhteinen pappeus, sekä ennakkoluulottomuus ja yhteistyökyky. Kansanlähetys kiteyttää olemassaolonsa tarkoituksen tunnukseensa ”Evankelioikaa kansa evankelioimaan kansoja”. Kansanlähetys kertoo evankeliumia kotimaassa jotta hengellistä elämää syntyisi ja se vahvistuisi ja syventyisi. Kansanlähetysten työn yksi tavoitteista on, että evankeliumin kuultuaan ihminen Kristuksen rakkauden vaikutuksesta lähtee liikkeelle joko lähtijänä tai lähettäjänä. Kotimaantyo ja lähetystyo kuuluvat Kansanlähetysten tyonayyssa saumattomasti yhteen. (SEKL, 2017.)

2.3 Nuorten Maailma

Nuorten Maailma on osa Suomen Evankelisluterilaista Kansanlähetystä ja se vastaa SEKL:n nuorisotyöstä. Nuorten Maailman näky on, että jokainen nuori saisi kuulla evankeliumin ja kohdata Jeesuksen. Nuorten Maailma järjestää valtakunnallisia tapahtumia, leirejä ja koulutusta Ryttylässä Kansanlähetysopistolla. Tämän lisäksi se järjestää säännöllistä viikkotoimintaa ympäri Suomea nuorille ja

nuorille aikuisille. Nuorten Maailman toiminnassa korostuvat Raamattu, lähetystyö sekä nuorten tukeminen, innostaminen ja aktivointi. Nuorten Maailma tarjoaa nuorille mahdollisuuksia osallistua itse toiminnan järjestämiseen ja ideointiin, jotka mahdollistavat nuorten kasvua vastuunkantajina ja omien lahjojen löytämistä. Nuorten Maailman tapahtumissa nuoret toimivat esimerkiksi isosina, lavasteiden rakentajina, siivoojina, kahvilan työntekijöinä tai rukouspalvelijoina. (Nuorten maailma, 2016.)

2.4 Hankkeen kohderyhmä

Hankkeen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti Nuorten Maailman tapahtumiin rukouspalvelijoiksi tulevat nuoret ja nuoret aikuiset. Tarkoituksena on antaa heille välineitä toimia rukouspalvelijoina ja kehittää ja vahvistaa heidän osaamistaan tässä tehtävässä ja parantaa heidän kykyään kohdata nuoria ja rukoilla heidän puolestaan. Tästä johtuen välillisesti kohderyhmänä ovat myös Nuorten Maailman tapahtumiin osallistujiksi tulevat nuoret, joilla on mahdollisuus tulla rukouspalveluun.

3 NUORET

3.1 Nuoruus

Kehitystehtävät ovat ihmisen normaaliin kehitykseen kuuluvia tavoitteita. Osa niistä on puhtaasti biologisia, kuten sukukypsyys saavuttaminen. Osa taas on normatiivisia jotka riippuvat yhteiskunnasta, kuten se, että missä iässä nuori muuttaa omilleen. Osa kehitystehtävistä liittyy psyykkiseen kehitykseen, sekä mielen ja tunteiden hallintaan. Nuoruuden kehitystehtäviä voivat olla esimerkiksi irtautuminen vanhemmista, kypsät toverisuhteet, parisuhde, perheen perustamisvalmiudet, omat elämänarvot ja sosiaalinen vastuu. Ympäristö ja kulttuuri vaikuttavat kehitystehtäviin. Länsimaissa korostuu yksilöllisyys ja ihmisen odotetaan selviytyvän itsenäisesti omista asioistaan. Myös kehitystehtävien ratkaiseminen on nykyään yksilöllisempää. Aiemmin kehitystehtävät muodostivat selkeän normin, jota suurin osa nuorista noudatti, mutta nykyään nuoret suorittavat kehitystehtäviään enemmän omassa tahdissaan. (Villko-Riihelä & Laine 2012, 14–15.)

Yhteiskunta nuorten ympärillä muuttuu nopeassa tahdissa. Tämä tekee vasta identiteettiään ja tulevaisuuttaan rakentavista nuorista haavoittuvan ryhmän. Nuoret miettivät paljon omaa tulevaisuuttaan. Vuoden 2016 nuorisobarometrin mukaan nuorten yleisin toive tulevaisuudessa liittyi työhön, ammattiin ja toimeentuloon. Kuitenkaan muuttuva yhteiskunta ei pysty välttämättä tarjoamaan kansalaisilleen vakaita ja turvallisia elinehtoja. Tämä herättää nuorissa paljon kysymyksiä esimerkiksi opiskelupaikan valitsemiseen ja omaan toimeentuloon liittyen. Tulevaisuuden yleisimpänä uhkakuvana nähtiinkin huoli työttömyydestä. Toiseksi yleisimpänä toiveena on toive perheestä, lapsista ja parisuhteesta. (Aapola-Kari & Wrede-Jäntti 2017, 159–160,163.)

Nuorilta odotetaan useiden tärkeiden valintojen tekemistä ja oman tulevaisuuden suunnittelua, vaikka yhteiskunta ympärillä onkin muuttumassa. Osa nuo-

rista elää tästä huolimatta tässä päivässä, eikä tee suunnitelmia pitkälle tulevaisuuteen. Toisaalta yhteiskunnan tilanne ei välttämättä avaudu kaikille nuorille, mikäli he keskittyvät vain oman lähipiirinsä tapahtumiin. Omassa arjessa kaikki yhteiskunnan muutokset eivät välttämättä suoraan näy. Kuitenkin nuorisobarometrin vastauksissa näkyy yleisesti käsitteenä turvallinen, turvattu elämä, joka kertoo siitä, että omaan tulevaisuuteen liittyvät uhat on ainakin jollain tasolla ymmärretty. (Aapola-Kari & Wrede-Jäntti 2017 160, 164.)

Myös omaan ja lähipiirin terveyteen liittyvät asiat ovat nuorten mielessä. Hyvään terveyteen liittyvät asiat ovat viidenneksi yleisin toive nuorten keskuudessa, kun taas huoli omasta tai läheisten terveydestä on toiseksi yleisin huolen aihe. (Aapola-Kari & Wrede-Jäntti 2017 164,166.)

3.2 Nuoren psykologinen kehitys

Nuoruus on siirtymäaikaa lapsuudesta aikuisuuteen. Tätä kehitystä vievät eteenpäin monet asiat kuten fyysinen kasvu, ajattelun kehittyminen ja sosiaaliset tekijät. Myös nuoren omat päätökset, kuten harrastukset ja koulutusvalinnat muoovavat tulevaa aikuisuutta. Aiemmin psykologisessa kirjallisuudessa nuoruutta on kuvattu usein kriisien ja myllerrysten ajaksi. Kuitenkin uudemman tutkimustiedon mukaan suurin osa nuorista ei koe mitään erityistä kriisiä, vaan nuoruusajan kehitys on jatkuvaa ja asteittaista. On tärkeää silti ymmärtää, että nuoruus voi olla hyvin haavoittuvaa aikaa. Erilaiset ongelmakäyttäytymiset ovat nuoruuden aikana yleisimmillään, mikä ei tosin koske kaikkia nuoria. Useimmilla nämä ongelmat vähenevät aikuisuutta kohti mentäessä, mutta mikäli ongelmakäyttäytyminen ei vähene ennen aikuisuutta, päädytään yleensä vakaviin ongelmiin. (Nurmi ym. 2015, 142.)

Nuoren ajattelukyky kehittyy toisen elinvuosikymmenen alussa huomattavasti. Merkittävimpiä muutoksia nuoren ajattelussa, on sen muuttuminen abstraktimmaksi. Tämä kehitys selittää nuoren minäkuvaa, maailmankuvaa, moraalialia ja tulevaisuuden suunnittelua koskevia muutoksia. Kouluikäisen lapsen minäkuva perustuu konkreettisiin asioihin kuten ”olen pitkä”, sen sijaan nuorten kuvaukset itsestään ovat jo yleisluontoisempia, kuten ”olen sosiaalinen”. Nuori pystyy näkemään itsensä aktiivisena toimijana. Toisaalta kuvaukset muuttuvat pysyvimmiksi ja niitä voi olla vaikea muuttaa. Maailmankuvan ja ideologian ajattelemisen kehittyä nuoruusvuosien aikana. Usein alle 12-vuotiaiden maailma on hyvin rajoittunut vain omaan lähipiiriin ja – ympäristöön. Ajattelutaitojen kehittyminen mahdollistaa nuorelle myös maailmankuvan laajemman käsittelyn. Myös ideologiset käsitykset tulevat tässä elämänvaiheessa nuorelle esille. Usein varhaisnuoruudessa haetut ideologiset ratkaisut ovat melko yksinkertaisia, mutta ratkaisuja on kuitenkin jo alettu etsiä. Tulevaisuuden ajattelun kehittymisessä huomattava ero lapsen ajatteluun on se, että tulevien tapahtumien odottamisen lisäksi nuori alkaa miettiään omia valintojaan ja niiden vaikutusta tulevaisuuteen. Samalla suunnittelu- ja päätöksentekotaidot kehittyvät. Nuoruuden aikana myös kyky ajatella asioita muiden näkökulmasta paranee. Nämä nuoren ajattelussa tapahtuvat muutokset vaikuttavat nuoren kykyyn hahmottaa ympäröivää maailmaa ja omaa tulevaisuutta. Muutoksessa on enemmän kyse aivojen kehittymisestä ja abstraktin ja loogisen ajattelun oppimisesta kuin kasvavasta tietomäärästä ja kokemuksista. (Nurmi ym. 2015, 146–147.)

3.3 Itsetunnon kehitys

Itsetunto vastaa kysymyksiin siitä olenko hyvä, arvokas ja hyväksytty. Siinä on kyse itsensä arvostamisesta. Itsetunto on pitkälti sosiaalinen ilmiö. Ihmisen ollessa vuorovaikutuksessa toisten kanssa hän saa jatkuvasti palautetta siitä, onko hän hyväksytty ja riittävä. Myös itselleen annetut odotukset ovat muokkautuneet ympäröivän kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön seurauksena. Terve itse-

tunto perustuu realistiseen minäkuvaan. Hyvä itsetunto hyväksyy itsensä sellaisena kuin on, eikä se muutu vaikka vastaan tulisikin epäonnistumisia. Hyvä itsetunto ei myöskään muutu toisten onnistuessa. (Kiviruusu 2017.)

Itsetunnon on aiemmin ajateltu olevan pysyvä ja muuttumaton ominaisuus. Nykyään kuitenkin tiedetään, että itsetunnossa tapahtuu kehittymistä ja muutoksia koko elämän ajan. Se voi nousta ja laskea kaikissa elämän vaiheissa. Lapsuudella on tärkeä rooli itsetunnon kehityksessä. Lapsuuden kokemus turvallisista ja rakastavista vanhemmista vahvistavat perusvarmuutta siitä, että on hyvä ja rakastettava. Tällainen itsetunto ei horju helposti. Nuoruudessa ihmisessä tapahtuu paljon muutoksia. Oma identiteetti on muodostumassa ja omat kyvyt vasta kehittymässä. Monilla nuorilla itsetunto onkin melko alhaalla ja sen ailahtelevaisuus on tavallista suurempaa. Oman kasvamisen myötä kuitenkin itsetunto vähitellen kehittyy vakaammaksi ja käsitys omasta itsestä vahvistuu. (Kiviruusu 2017.)

Itsetunto kehittyy elämän aikana. Vastoinkäymiset ja epäonnistumiset voivat laskea itsetuntoa, kun taas onnistumiset vahvistavat myönteistä käsitystä itsestä. Itsetunto voi myös aiheuttaa kehämäisyyttä, hyvän itsetunnon omaaminen lisää todennäköisyyttä onnistumisille, jotka taas vahvistavat itsetuntoa. Vastaavasti heikko itsetunto saattaa vähentää halukkuutta kokeilla uusia haasteita, jolloin korjaavia kokemuksia ei synny. Itsetuntoon vaikuttavat myös toiset ihmiset. Jos epäonnistuminen ja kokeileminen ovat sallittua, ei epäonnistumisiakaan tarvitse pelätä. Vaikka itsetunto onkin ihmisen sisällä oleva tunne, siihen vaikuttavat ne arkiset tilanteet joissa ihmiset kohtaavat toisiaan. (Kiviruusu 2017.)

Hyvä itsetunto kuuluu hyvään mielenterveyteen. Se on yhteydessä onnellisuuteen, kun taas huono itsetunto vaikuttaa mielialaan alentavasti. Itsetunto vaikuttaa myös vaikeuksiin ja stressitilanteisiin suhtautumiseen. Hyvän itsetunnon omaavat henkilöt selviävät yleensä näistä tilanteista muita helpommin. Huono itsetunto ei kuitenkaan tarkoita huonoa tulevaisuutta. Itsetuntoa voi kehittää ja

se muuttuu elämän aikana. Alhainen itsetunto on ongelma silloin, kun yksilö kokee sen ongelmaksi. Jos oma itsetunto estää elämästä sellaista elämää kuin itse toivoisi, voi itsetuntoaan pyrkiä parantamaan. (Kiviruusu 2017.)

4 SIELUNHOITO JA RUKOUS

4.1 Sielunhoito

Sielunhoito on kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen piirissä tapahtuvaa ihmisen auttamista ihmisen mieleen liittyvissä asioissa. Vaikka sanaa sielunhoito käytetäänkin joskus myös liittyen buddhalaisuuteen, juutalaisuuteen ja islamiin, tässä opinnäytetyössä sanalla sielunhoito tarkoitetaan kristillistä sielunhoitoa. Sielunhoitotyö jaetaan katolisessa kirkossa ja protestanttisissa kirkoissa yleiseen ja erityiseen sielunhoitoon. Yleisellä sielunhoidolla tarkoitetaan kaikkea sielunhoidollista työtä, jossa huolehditaan toisesta ihmisestä. Yleinen sielunhoito on voinut toteutua esimerkiksi opetuksen tai julistuksen yhteydessä. Erityinen sielunhoito keskittyy yhden ihmisen sielunhoidollisiin tarpeisiin. Tässä opinnäytetyössä käsitellen nimenomaan erityistä sielunhoitoa. (Kettunen 2013, 16–18.)

Auttamisen aikana voidaan käsitellä uskonnollisia kysymyksiä, psyykkisen tilaan liittyviä ja vaikuttavia asioita tai molempia. Sielunhoito on kristillisen uskon pohjalta lähtevää ihmisen psyykkistä ja hengellistä tukemista. (Kettunen 2013, 16,18.) Keskustelu tai mahdollisesti useiden keskustelujen sarja on sielunhoidon yleisin menetelmä. Sielunhoitoon voi liittyä myös rukousta, Raamatun lukua, rippi tai ehtoollinen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2016.) Kristillisissä traditiossa kirkon viran haltijoita on kutsuttu sielunhoitajiksi. Heitä on pidetty ihmisinä joiden luokse on voinut mennä puhumaan huolistaan. (Kettunen 2013, 17.) Sielunhoitajana voi toimia sekä pappi tai maallikko (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2016). Sielunhoito on ollut eri aikoina ja eri kirkkokunnissa erilaista. Sen tavoitteet ja menetelmät ovat vaihdelleet. 1800- ja 1900-lukujen taitteeseen asti sielunhoito oli ihmisten hengellisen ohjaamista ja ihmisten auttamista syvempään jumalakoemukseen. Myöhemmin sielunhoito on ottanut vaikutteita psykoterapeuttisesta tutkimuksesta ja toimintamenetelmistä. Uskottava sielunhoito toimii vuorovaikutuksessa eri tieteenalojen ja ajantasaisen tutkimuksen kanssa. Evankelis-luterilaisessa kirkossa sielunhoito on avointa, eikä apua hakevalta tiedustella hänen uskoaan tai kuulumistaan kirkkoon. (Kettunen 2013, 17–18.)

Tehdessä sielunhoitotyötä nuorten kanssa on otettava huomioon monia asioita. Vaikka osa tutkijoista näkeekin nuoruuden kehityskriisinä ja osa osana elämänkaaren jatkuvuutta, on kuitenkin sielunhoitajan päätehtävä sama, riippumatta siitä, miten nuoruus hahmotetaan. Nuoruuden aikana ihminen joutuu tekemään paljon itseään ja tulevaisuuttaan koskevia päätöksiä. Näiden päätösten suuri valinnan vapaus voi herättää joskus nuorissa ahdistusta. Sielunhoitaja voi auttaa nuorta kestämään epävakautta ja elämään kuuluvia riskejä. Sielunhoitaja voi myös auttaa nuorta elämän suunnan vaihtamisessa, pitämällä esillä toivoa, muutosten mahdollisuutta ja oikeutta alusta aloittamiseen. Sielunhoitajan tärkeä tehtävä on tukea nuorta hänen valinnoissaan ja varmistaa ettei hän syrjäydy. Nuoret odottavat sielunhoitajalta ja sielunhoitotilanteilta kohtaamista ja aitoa vuorovaikutusta. Tämä ei pääse toteutumaan mikäli sielunhoitaja tuomitsee, kauhistelee ja päivittelee nuorten kertomusta omasta elämästään. Myöskin vähättely, ongelman pois selittäminen ja paikalta poistuminen tuovat nuorelle tunteen petetyksi tulemisesta. Nuoren sielunhoidossa on tärkeitä ovat avoimet kysymykset, kiireettömyys ja oikeus omaan tahtiin tapahtuvaan kypsymiseen ja voimaantumiseen. (Gothóni 2014.)

Nuori ihminen voi joskus ihastua sielunhoitajaansa, mikä on tavallista hoito- ja terapiasuhteissa. Tunnistaessaan ihastumisen sielunhoitaja ei saa hylätä nuorta, vaan ohjata hänet ihastumisvaiheen läpi kohti vahvempaa itsenäisyyttä. Sielunhoitajan kannattaa myös miettiä tarkasti ja omata hyvä tilanneherkkyys nuoren koskettamisen tai halaamisen kohdalla, ettei nuori tulkitse tilannetta väärin. (Gothóni 2014.)

Nuorella on samaan aikaan halu korostaa omaa ainutlaatuisuuttaan, mutta toisaalta kokea olevansa samanlainen kuin muut. Nuori pyrkii itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen, mutta tarvitsee tässä prosessissa muita läheisiä ihmisiä. Nuori kaipaa kokemusta siitä, että on hyvä juuri omana itsenään. Nuoret pohtivat myös omaa hengellisyyttään, uskontoa ja oman elämän tarkoitusta. Kriittisyys ja kyseenalaistaminen ovat tärkeä osa tätä prosessia, jota sielunhoitajan ei tarvitse pelätä. Samalla on oltava tarkkana, ettei omalla auktoriteetillaan tule ohittaneeksi

nuoren kysymyksiä uskonnosta ja hengellisyydestä. Hengellisen elämän etsiminen voi saada kovan kolauksen ja jäädä jopa kokonaan, jos nuori ei koe sielunhoitotilanteita turvallisiksi ja hänen omia ajatuksiaan kunnioittaviksi. (Gothóni 2014.)

Vaikka seksuaalisuus on osa ihmistä koko tämän elämän ajan, on se tärkeää ottaa huomioon nuorten sielunhoidossa aivan erityisellä tavalla. Seksuaalisuuden muutokset ovat nuoruusiässä isoja asioita nuorelle ja ne vaikuttavat moneen eri asiaan. Seksuaalisuus määrittää omalta osaltaan nuoren identiteettiä ja se heijastuu nuoren tapaan olla toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Nuori odottaa, että sielunhoitaja pystyy herkästi kuuntelemaan hänen kysymyksiä seksuaalisuudesta. Jotta tämä onnistuisi, on sielunhoitajan oltava sinut myös oman seksuaalisuutensa kanssa, jotta omat vaikeudet ja pohdinnat eivät heijastu sielunhoitotilanteeseen. Aikuinen voi olla omalta osaltaan tukemassa nuorta pohtimaan kriittisesti median antamaa kuvaa seksistä ja seksuaalisuudesta esimerkiksi vaihdon välineenä. Riskikäyttäytymistä voi ehkäistä vahvistamalla nuoren itsetunteista, itseluottamusta ja positiivista minäkuvaa. (Gothóni 2014.)

Rippi on Jeesuksen asettama toimitus, johon kuuluu sekä syntien tunnustaminen, että synninpäästö. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2017.) Kun ihminen haluaa tunnustaa mieltä painavan syyllisyytensä ja syntinsä käytetään rippiä. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa yhteinen rippi kuuluu osaksi jumalanpalvelusta. Sen lisäksi rippi voi tapahtua myös yksityisesti, esimerkiksi osana sielunhoitoa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2017.) Rippi ei ole vain kahden ihmisen välistä keskustelua, vaan ” sillä mikäli uskot synninpäästön, on sinulle annettu synninpäästö Jumalan eikä ihmisen sana” (Melanchthon 1521, 206). Toisen kristityn antaman synninpäästön saa uskoa itselleen yhtä varmaksi, kuin se olisi tullut Jeesuksen sanomana (Melanchthon 1521, 206).

4.2 Rukous

Rukous ja rukoileminen ovat olennainen osa kristillistä uskoa. Kristillistä uskoa voi kuvata suhteeksi kahden persoonan, Jumalan ja ihmisen välillä. Tähän suhteeseen kuuluu luonnollisena osana keskustelu, eli rukoileminen. (Auvinen & Rahkonen 2002, 132.) Rukoileminen on tapa olla Jumalan edessä ja läsnäoloissa. Se on välttämätön osa kristityn hengellistä elämää. Me voimme rukouksessa puhua Jumalalle ja Hän meille. Rukous on keskustelua Jumalan kanssa. (Katekismus 2000, 102.) Se on merkittävä tapa hoitaa yhteyttä Jumalaan. Matteuksen evankeliumissa Jeesus opettaa rukouksesta näin: ”Kun sinä rukoilet, mene sisälle huoneeseesi, sulje ovi ja rukoile sitten Isääsi, joka on salassa”(Matt.6:6) Ja ”Rukoillessanne älkää hokeko tyhjiä kuin pakanat” (Matt.6:7). Rukouksessa on siis kyse yhteydestä Jumalaan, eikä näyttävästä rituaalista. Sen ei ole tarkoitus olla yksittäisten sanojen hokemista, vaan aitoa puhetta Jumalalle. Rukoillessamme puhumme Jumalalle, emmekä toisillemme, vaikka rukous tapahtuisikin yhdessä. (Gumbel, 63 2006.)

Yhtä tiettyä tapaa rukoilulle ei ole määritelty. Rukoilla voi lukemalla ulkoa opitun rukouksen, aivan omin sanoin, tai vain huokaisemalla. Rukous voi tapahtua sekä ääneen, tai hiljaa omassa mielessä. Rukoilla voi yksin tai useamman ihmisen kanssa.

4.3 Rukouspalvelu

Yksi rukouksen muodoista Nuorten Maailmassa on rukouspalvelu. Tällä tarkoitetaan kahdenkeskistä rukoustilannetta, jossa nuorilla on mahdollisuus tulla rukoilemaan ja keskustelemaan jonkin Nuorten Maailman työntekijän tai muun vastuunkantajan kanssa, joka on esitelty esirukoilijan roolissa nuorille. Näissä tilaisuuksissa on varattu erityistä aikaa, jolloin nuoren ja rukouspalvelijan kohtaamiselle. Rukouspalvelu on koettu tärkeäksi nuorten hengellisen kasvun kannalta ja siksi niitä järjestetään Nuorten Maailman tapahtumissa. Mahdollisuus rukouspal-

veluun on yleensä järjestetty iltaisin. Samaan aikaan muut tapahtumaan osallistuvat nuoret ovat yleensä samassa tilassa kuin rukouspalvelijat ja laulavat hengellisiä lauluja yhdessä. On myös mahdollista, että rukouspalvelija päivystää jossain paikassa myös muulloinkin tapahtuman aikana, jonne saa mennä itselle sopivalla hetkellä keskustelemaan ja rukoilemaan. (Halme 2016.)

Käytännössä rukouspalvelutilanteessa nuori tulee rukouspalvelijan luo ja rukouspalvelija saattaa kysyä hänen nimeään ja kuulumisia. Tämän jälkeen nuori kertoo asioita joiden puolesta toivoo rukoiltavan. Ne voivat olla hänen omia asioitaan tai joskus tullaan puhumaan myös kaverin puolesta. Rukouspalvelija voi nuoren halutessa laskea kätensä nuoren olkapäälle ja rukoilee hänen mainitsemiensa aiheiden puolesta. Joskus näissä tilanteissa esiintyy myös eri armolahjojen käyttöä. (Halme 2016.)

Rukoustilanne on herkkä hetki ja nuoren tunteet saattavat olla pinnassa. Rukouspalvelijan onkin hyvä keskittyä täysin nuoreen ja hänen asioihinsa. Nuorten jakamat rukousaiheet liittyvät ihmissuhteisiin, tulevaisuuteen, kouluun, harrastuksiin sekä hengellisiin asioihin. Rukouspalvelu on luottamuksellinen tilanne, eikä nuoren kertomia asioita kerrota eteenpäin ilman nuoren lupaa. (Halme 2016.)

Rukouspalvelija voi olla periaatteessa kuka tahansa Nuorten Maailman työntekijöiden mielestä luotettava henkilö. Kansanlähetyksen yksi korostamista teemoista on yleinen pappeus. ”Tämä tarkoittaa sitä, että jokainen Jeesuksen uskova voi kantaa vastuuta Kansanlähetyksen työssä omien lahjojensa, kykyjensä ja kutsumuksensa mukaan. Mikäli joku siis kokee voivansa toimia esirukoilijana ja Nuorten Maailman työntekijä näkee hänet tehtävään sopivana henkilönä, hänet voidaan valita esirukoilijoiden tiimiin nuorten tapahtumassa.” (Halme 2016.)

Yleensä nuorten tapahtumissa on valittu rukous- ja sielunhoitovastaava. Tämä henkilö voi olla joku esimerkiksi Nuorten Maailman työntekijöistä tai Kansanlähe-

tysopiston opiskelijoista. Hän järjestää ja on vastuussa rukouspalvelusta ja sielunhoidosta kyseisessä tapahtumassa. Hänen tehtäviinsä kuuluu sopivien rukouspalvelijoiden löytäminen ja ohjaaminen, sekä esirukous tapahtuman puolesta ennen, tapahtuman aikana ja tapahtuman jälkeen. (Halme 2016.)

5 OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN

5.1 Tavoitteet

Tavoitteena opinnäytetyölle oli saada vapaaehtoisille rukouspalvelijoille mahdollisimman hyvä ja kattava koulutus. Koulutuksen tavoitteena taas oli se, että vapaaehtoiset voivat toimia rukouspalvelijoina Nuorten Maailman tapahtumissa mahdollisimman hyvin. Vapaaehtoiset saivat itselleen työvälineitä tärkeään tehtäväänsä ja oppisivat toimimaan eri tilanteiden vaatimalla tavalla. Lisäksi koulutuksessa opetetaan vapaaehtoisille kuinka tärkeää on huolehtia myös omasta jaksamisestaan ja keneen heidän tulisi ottaa yhteyttä, jos he kokevat tarvitsevänsä tukea vapaaehtoistehtävässään. Siten tavoitteena on myös parantaa vapaaehtoisten rukouspalvelijoiden omaa jaksamista tehtävässään ja varmistaa, että he tietävät omat oikeutensa, saavat tarvitsemaansa tukea ja tietävät mistä sitä tulee hakea. Koulutuksella pyritään ehkäisemään mahdollisia virheitä, joita rukouspalvelijat voivat tehdä työssään. Näin ollen samalla tavoitteena on pystyä parantamaan myös rukouspalveluun tulevien nuorten saamaa palvelua ja tekemään rukouspalvelusta turvallisempaa.

Tavoitteena opinnäytetyölle oli myös luoda Nuorten Maailman käyttöön koulutussuunnitelma rukouspalvelukoulutukselle, jotta koulutusta olisi helppo järjestää myös jatkossa. Tavoitteenani on koulutussuunnitelman kautta saada myös aikaan pysyvää muutosta rukouspalvelun toimimisen ja kouluttamisen vahvistamiseksi.

5.2 Opinnäytetyön työskentelyvaiheet

Esittelin opinnäytetyön idean keväällä 2016. Kesän 2016 aikana kirjoitin opinnäytetyönsuunnitelman, jossa avasin myös käyttämäni käsitteet. Kesän ja syksyn

2016 aikana tutustuin vielä tarkemmin sielunhoidosta ja rukouspalvelusta kertovaan lähdemateriaaliin ja muodostin itselleni teoriapohjan asiasta. Syyskuussa 2016 esittelin opinnäytetyönsuunnitelman joka tuli vielä hieman täydennettäväksi.

Syksyn 2016 olin vaihdossa Ateenassa, joten jatkoin työskentelyä etänä. Tein kyselyn, joka lähetettiin Nuorten Maailman tapahtumissa aktiivisesti rukouspalvelijoina toimineille vapaaehtoisille ja rukouspalvelutehtävää tehneille SEKL:n työntekijöille. Kyselyn avulla selvitin yleisimmin rukouspalvelutilanteissa vastaan tulevia aiheita, jotta koulutuksessa voidaan varautua joihinkin yleisimpiin tilanteisiin. Lisäksi kyselyllä halusin selvittää, mitä asioita rukouspalvelijoina toimineet vapaaehtoiset pitävät tärkeinä ja mitä koulutuksessa kannattaisi huomioida. Lisäksi kysely lähetettiin myös työntekijöille, joille osoitetuilla lisäkysymyksillä halusin selvittää, mitä eri työntekijät toivovat koulutuksessa opetettavan.

Palattuani Suomeen joulukuussa 2016 halusin vielä keskustella muutaman SEKL:n työntekijän kanssa kasvotusten ja varmistaa myös heiltä, mitä he koulutukselta odottivat. Keskustelin opinnäytetyöstäni ja rukouspalvelijoiden koulutuksesta kolmen työntekijän kanssa. He olivat Mika Falkin tilalle Nuorten Maailman aluekoordinaattoriksi tulleen Toni Kokkonen, riparityönvastaavan Peeti Kallonen ja SEKL:n Etelä-Pohjanmaan piirin nuoriso- ja opiskelijatyöntekijä Piia-Maaria Matkoski. Keskustelujen avulla pystyin tarkistamaan, että koulutus oli menossa haluttuun suuntaan. Seurasin ja arvioin omaa työskentelyäni koko prosessin ajan itse. Kysyin tarvittaessa neuvoa työntekijöiltä ja keskustelin heidän kanssaan koulutukseen liittyvistä asioista. Tämän lisäksi tarkoitukseni oli kerätä palautetta koulutukseen osallistuneilta henkilöiltä ja mahdollisesti keskustella heidän kanssaan rukouspalveluun liittyvistä asioista.

Koulutuksen suunnittelun tein keräämäni aineiston, aiheeseen liittyvän teorian ja omien aikaisempien kokemusten pohjalta toimiessani itse rukouspalvelijana

Nuorten Maailman tapahtumissa. Lisäksi keskustelin Nuorten Maailman työntekijöiden kanssa ja kysyin heidän mielipiteitä ja ajatuksia siitä, minkälaista koulutusta heidän mielestään vapaaehtoisille rukouspalvelijoille tulisi antaa. Pääsin testaamaan koulutusta kahdesti kevään aikana tammikuussa ja maaliskuussa. Työstin opinnäytetyötä eteenpäin kesän 2017 aikana. Elokuussa 2017 tein koulutukselle koulutus suunnitelman. Syyskuussa 2017 esittelin opinnäytetyön käsikirjoituksen. Opinnäytetyö valmistui syksyn 2017 aikana, jonka jälkeen se julkaistiin Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä loppuvuodesta 2017.

Valmis opinnäytetyö esitellään myös Suomen Evankelisluterilaiselle Kansanlähetykselle ja Nuorten Maailmalle. Rukouspalvelijoiden koulutuksen koulutus suunnitelma annetaan Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetysten ja Nuorten Maailman käyttöön.

5.3 Riskien huomiointi

Koulutuksen suunnittelussa oli hyvä varautua joihinkin riskeihin, jotka saattaisivat hankaloittaa opinnäytetyön ja koulutuksen toteuttamista. Yksi suurimmista riskeistä opinnäytetyölle ja koulutukselle oli, ettei koulutukseen tulisi tarpeeksi osallistujia. Useat Nuorten Maailman tapahtumissa rukouspalvelijoina ovat olleet rukouspalvelijoina mukana jo usean vuoden ajan, eivätkä välttämättä koe tarvitsevänsä tehtävään erillistä koulutusta. Riski tähän on olemassa, mutta todennäköisyys sille, että kaikki rukouspalvelijoina toimineet eivät haluaisi osallistua koulutukseen, on pieni. Kuitenkin koulutuksen järjestämiseksi oli saatava tarpeeksi osallistujia ja yksi tapa varmistaa tämä olisi saada mukaan ensikertalaisia.

Toinen riski sille, että koulutukseen ei olisi tullut tarpeeksi osallistujia, on se, että Nuorten Maailman tapahtumiin saapuvat nuoret ja nuoret aikuiset asuvat ympäri Suomea. Sen tähden olisi voinut olla vaikea saada etsittyä sellainen päivämäärä,

jolloin kaikki pystyvät osallistumaan. Tähän olisi voitu vaikuttaa kyselemällä mahdollisimman hyvissä ajoin, ketkä voisivat olla kiinnostuneita koulutuksesta ja milloin he pystyisivät osallistumaan siihen. Ratkaisuna tähän koulutusta suunniteltiin järjestettäväksi samanaikaisesti jonkun tapahtuman kanssa, johon rukouspalvelijoina toimivat nuoret olisivat muutenkin tulossa.

5.4 Luotettavuus ja eettisyys

Koulutuksen valmisteluun liittyvän kyselyn onnistumiseen täytyi kiinnittää huomiota, jotta saamani tulokset pysyivät todellisuutta kuvaavina ja luotettavina. Ensinnäkin kyselyyn oli saatava tarpeeksi vastaajia, jotta tulokset eivät kuvaisi vain muutaman yksittäisen henkilön kokemuksia. Vastaajien tuli olla ollut aktiivisia vapaaehtoisina rukouspalvelijoina mahdollisimman vähän aikaa sitten, jotta vastaaminen ei olisi vaikeutunut asioiden muistamisen vuoksi. Vaikka kyselystä saatiinkin paljon tärkeää tietoa, ei kyselylle saanut antaa liikaa painoarvoa, sillä voi olla, että moni tärkeä asia, joka tulisi koulutuksessa käsitellä, saattoi jäädä syystä tai toisesta pois kyselyn vastauksista. Kyselystä oli myös tärkeää tehdä riittävän selkeä, jotta epäselvät kysymykset eivät vaikuttaneet vastauksiin.

Kyselyn eettisyydestä oli huolehdittava, sillä rukouspalvelu on aina henkilökohtaista ja luottamuksellista. Kyselyn vastaajille muistutettiin, että heidän vastauksissaan ei saa olla tunnistettavia tapauksia. Mikäli näin olisi kuitenkin käynyt, olisi itse poistanut tunnistettavat tiedot jälkikäteen.

6 KOULUTUKSEN SUUNNITTELU

6.1 Kysely

Syksyllä 2016 tehtiin kysely Nuorten Maailman ja SEKL:n työntekijöille, sekä Nuorten Maailman tapahtumissa toimineille vapaaehtoisille rukouspalvelijoille. Kyselyssä (Liite 2) oli 14 kysymystä ja lisäksi kuusi lisäkysymystä, jotka olivat osoitettu vain työntekijöille. Kyselyllä oli tarkoitus selvittää mitä aiheita rukouspalvelijat ja työntekijät kokevat tärkeiksi ottaa käsiteltäviksi koulutuksessa ja minkälaisia aiheita ja tilanteita he ovat kohdanneet itse toimiessaan rukouspalvelijoina. Kysely toteutettiin Google Forms- palvelun kautta ja kyselyt lähetettiin yhdelle työntekijälle, joka lähetti kyselyn eteenpäin henkilöille jotka ovat toimineet aktiivisesti rukouspalvelijoina viimeisten kahden-kolmen vuoden aikana. Näin välttyttiin siltä, että olisin itse pystynyt tunnistamaan vastauksista jonkun tietyn henkilön. Aluksi vastauksia tuli vain muutama kappale, jonka jälkeen mahdollisille vastaajille lähetettiin muistutusviesti. Lopulta vastauksia tuli 15 kappaletta. Vastauskerrot oli rajattu yhteen ja kysely oli auki kolme kuukautta.

Vastauksissa oli keskenään paljon samoja teemoja ja vastausten perusteella rukouspalvelutilanteiden yleisimmät aiheet pystyi jakamaan 10 ryhmään, jotka ovat:

1. Ihmissuhteet ja läheiset
2. Synti
3. Teologiset kysymykset
4. Oma hengellinen tila
5. Sairaudet
6. Tulevaisuus ja johdatus
7. Oma paikka ja lahjat
8. Itsetunto-ongelmat

9. Elämä arjessa

10. Kuuntelijan tarve

Yksi vastaajista oli todennut vielä vastauksessaan, ettei osannut sanoa yhtä tai kahta yleisintä, koska variaatioita on niin runsaasti. Usein asiat, joiden puolesta rukousta tullaan pyytämään, ovat yhdistelmiä näitä kymmentä eri aihealuetta. Koulutukseen otettiin aiheeksi käydä läpi näiden yleisimpien aiheiden peruspiirteitä. Koulutuksessa nostetaan myös erityisesti esille kohtaa 10, kuuntelijan tarve, joka tulee rukouspalvelussa esille erityisen usein. Monella nuorella on usein tarve saada puhua jollekin joka kuuntelee. Monen vastanneen mukaan rukouspalveluun tullaan usein hakemaan jotakin joka kuuntelee. Kuunteleminen onkin olennainen osa rukouspalvelua ja vastanneiden mukaan jo pelkästään se usein helpottaa nuoren oloa.

Kyselyllä tahdottiin myös selvittää, mitä työntekijät koulutukselta odottavat. Useassa vastauksessa toivottiin, että koulutuksen käyneet tietäisivät hyvin omat oikeutensa ja velvollisuutensa ja mistä he saavat apua sitä itse tarvitessaan ja mitkä rukouspalvelussa ilmi tulleet asiat ovat sellaisia, että ne olisi tuotava myös työntekijöiden tietoon. Muita asioita, joita toivottiin koulutuksessa käsiteltävän, olivat vaitiolovelvollisuus, elekielen merkitys, haastavien asioiden kohtaaminen, kuuntelemisen tärkeys, rukoilemisesta, rukous sairaan puolesta, evankeliumin ja armon sanoittaminen ja Kansanlähetyksen ohjelman läpikäyminen. Lisäksi toivottiin, että mikäli tilanteeseen on olemassa jokin rautalankamalli, se voitaisiin käydä koulutuksessa läpi.

Yksi kyselyyn vastanneista kertoi kokeneensa, ettei hän ollut saanut tarpeeksi tukea toimiessaan rukouspalvelijana, eikä ollut osannut pyytää tai vaatia itsensä kuuluvaa tukea. Lisäksi hän sanoi, ettei ollut varma, keneltä olisi voinut kysyä. Muut kyselyyn vastanneista kertoivat saaneensa apua tarpeeksi. Jotta tältä voitaisiin välttyä jatkossa, otetaan koulutuksessa huomioon rukouspalvelijan oikeudet, jotta vapaaehtoiset tietäisivät ne ja osaisivat tarpeen tullen myös vaatia niitä. On myös tärkeää, että rukoustiimin johtaja muistuttaa vapaaehtoisia heidän

oikeuksistaan ja kertoo heille selkeästi, että hän on paikalla rukouspalvelijoita varten.

Rukouspalvelussa toimivat vapaaehtoiset pitivät eri asioita vaikeina. Vaikeina pidetyt asiat jaettiin kahteen ryhmään, ulkoisiin tekijöihin, sekä omaan toimintaan liittyviin asioihin. Ulkoisiin tekijöihin, kuten siihen, että musiikki soi kovalla, eikä palveltavaa välttämättä kuule kunnolla, liian vähäiseen aikaan tai vaikka nenäliinojen puuttumiseen, on vaikea vaikuttaa palveltavien koulutuksella. Tietysti heitä voi jo ennalta valmistaa tilanteisiin, joissa kaikki ei mennytkään niin kuin oli suunnitellut. Kuitenkin kyselyssä ilmi tulleet rukouspalvelua vaikeuttavat ulkoiset tekijät on hyvä tuoda Nuorten Maailman työntekijöiden tietoon, jotta asioihin voidaan vaikuttaa, mutta varsinaiseen koulutukseen ne eivät tuo paljoa lisää.

Omaan toimintaan liittyviin asioihin on sen sijaan mahdollista keskittyä koulutuksessa enemmän. Moni vastaajista piti suurimpana vaikeutena löytää oikeita sanoja ja oikeanlaista suhtautumista eri tilanteisiin, erityisesti silloin kun nuori tarvitsee ammattiapua ja lastensuojelun kriteerit täyttyvät. Myös tilanteet, joissa pitäisi pystyä sanomaan jotakin suoraan, koettiin vaikeina ja pohdittiin kuinka sanoa jostain selkeästi, muttei liian ”kovasti”.

Vaikeana pidettiin myös tilannetta, jossa nuori ei osaa sanoittaa omaa ongelmaansa, eikä sen tähden pystytäkään auttamaan niin hyvin kuin haluttaisiin. Joskus pidettiin vaikeana rukouspalvelun ja sielunhoidon eroja. Vaikeina koettiin myös tilanne jonka edessä on täysin voimaton, eikä osaa sanoa juuri mitään. Lohdulliseksi kuitenkin todettiin, että asian voi silti tuoda rukouksessa Jumalalle. Vaikeana pidettiin myös Raamatun käyttöä rukouspalvelussa.

6.2 Aloitus ja kuunteleminen

Kyselyn avulla selvitettiin, mitä asioita rukouspalvelijoina toimineet pitivät sellaisina jotka olisi tärkeää ottaa mukaan koulutukseen. Lisäksi selvitettiin, mitä SEKL:n työntekijät halusivat koulutuksessa otettavan huomioon ja mitä asioita SEKL ja Nuorten Maailma järjestönä haluavat koulutuksessa pidettävän esillä. Suuren osan aiheista, jotka valittiin koulutuksessa käytäväksi, päätettiin kyselyn ja joidenkin työntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Kyselyn ja keskusteluiden lisäksi käytettiin aiheiden valinnassa avuksi teoriatietoa sielunhoidosta ja rukouksesta. Seuraavassa kerrotaan, mitä aiheita rukouspalvelijoiden koulutukseen lopulta valittiin ja miten niitä perusteltiin.

Koulutuksen alkuun toivottiin lyhyttä selostusta, siitä mitä Nuorten Maailman harjoittama rukouspalvelu on ja miksi sitä tehdään. Useat Nuorten Maailman tapahtumissa aktiivisesti käyneet nuoret tuntevat rukouspalvelukäytännön hyvin, mutta joukossa voi silti aina olla joku, jolle rukouspalvelu ei ole tuttua. Siksi koulutusta ei kannata aloittaa olettamalla, että kaikki paikalla olijat tietävät tarkasti mistä on kyse. Lisäksi, jos jollakin koulutukseen tulleella on jostain syystä väärä käsitys rukouspalvelun luonteesta, on se hyvä korjata heti koulutuksen alussa. Rukouspalvelun selittämiseen otettiin muutamia apukysymyksiä. Kolmelta SEKL:n työntekijältä kysyttiin, mitkä asiat heidän mielestään ovat rukouspalvelussa pysyviä ja mitkä voivat muuttua tilanteen mukaan. Näiden kysymysten avulla oli helppo myös herätellä nuorten ajatuksia koulutuksessa, koska se sai nuoret miettimään rukouspalvelun tärkeimpiä asioita. Koulutuksen alkuun otettiin käytäväksi myös rukouspalvelun ja sielunhoidon erot. Kaikille nämä eivät ole selviä ja monella rukouspalvelu ja sielunhoito menevätkin joskus sekaisin. Vaikka niissä on paljon samoja elementtejä, on rukouspalvelun lähtökohtaisesti tarkoitus olla vain lyhyt kohtaaminen, jossa painotetaan erityisesti rukousta. Myös opetusta rukouspalvelijan asenteesta toivottiin. Monen mielestä se kuului olennaisesti rukouspalvelun perusasioihin.

Kaksi eri kyselyyn vastannutta toivoi koulutuksessa käytävän läpi tavallisen rukouspalvelutilanteen ”rautalankamalli”. Lisäksi toinen heistä kysyi, kuinka yhteinäiset käytännöt rukouspalveluun oli olemassa. Vaikka oman kokemuksen mukaan rukouspalvelijoina toimivat vapaaehtoiset tekevät työtä oman persoonansa ja omien lahjojensa kautta, on rukouspalveluun Nuorten Maailman tapahtumissa silti muodostunut melko selkeä kaava, joka toistuu suurimmassa osassa rukouspalvelutilanteita. Uskon myös suuren osan rukouspalveluun palveltaviksi tulevista olevan tottunut tiettyyn toimintatapaan. Monille nuorille tuttu käytäntö on siis hyvä käydä koulutuksessa läpi, samalla tosin muistuttaen, että myös muut tavat rukouspalvelussa ovat mahdollisia ja että koulutuksessa opetettua kaavaa voi soveltaa tilanteesta riippuen.

Joskus rukouspalvelu tilanne ei etene tutulla kaavalla rukouspalvelijasta itseltään johtumattomasta syystä. Rukouspalvelu tilanne yleensä lähtee käyntiin sillä, että palveltava kertoo asiansa, jonka puolesta toivoo rukoiltavan. Aina kuitenkin asioiden sanoittaminen ei olekaan niin helppoa kuin luulisi ja siksi palveltava ei välttämättä osakaan sanoa mitään. Tällaisia tilanteita varten lisättiin koulutukseen opetus siitä, mitä tehdä jos toinen ei osaa, tai halua kertoa asiaansa. Rukouspalvelijan hyvä muistaa, ettei hänen välttämättä tarvitse tietää kaikkea voidakseen rukoilla toisen puolesta. Palveltavan oloa voi kuitenkin helpottaa se, että saa asiansa sanotuksi. Siksi voi esimerkiksi auttaa toisen alkuun apukysymyksillä, kuitenkin varoen, ettei tule laittaneeksi sanoja toisen suuhun.

Kyselyssä moni vastanneista toi esille kuuntelemisen ja sen tärkeyden. Lisäksi kaikkien SEKL:n työntekijöiden, joiden kanssa koulutuksesta keskusteltiin, puheeksi tuli kuuntelemisen tärkeys ja kuinka moni nuori kaipaa aikuista kuuntelijaa. Pelkästään jo kuunteleminen voi auttaa, sillä puhuessa asiat saavat yleensä hahmon ja ajatukset selkiytyvät. Puhumalla myös oma asiaan liittyvä tunne on helpompi tunnistaa. Toisaalta, jos kuuntelija ei ota tunteita vastaan, tai ei kuuntele, ei puhumisesta ole apua. (Roivainen 2015.) Valitsin kuuntelemisen ensimmäisen tunnin pääaiheeksi. Yksi vastanneista toivoi koulutukseen myös opetusta elekie-

lestä. Onnistuneella elekielellä onkin mahdollista osoittaa kuuntelevansa. Esimerkiksi rauhallisuus ja toista kohti suuntautuminen ja nyökyttely osoittavat toiselle, että häntä kuunnellaan. Sen sijaan muualle vilkuilu ja näprääminen saavat aikaan tunteen siitä, ettei tule kuulluksi. Sanattoman viestinnän lisäksi kuuntelemista voi osoittaa myötäilevillä sanoilla, kuten ”joo-o”. (Pruuki 2008, 278.)

6.3 Rukoileminen ja puhuminen

Kyselyssä rukouspalvelun tärkeimpänä osana pidettiin itse rukousta. Myös kaikissa käydyissä keskusteluissa todettiin rukouksen olevan niin olennainen osa rukouspalvelua, että ilman sitä kyseessä ei enää olisi rukouspalvelu. Siksi on erityisen tärkeää ottaa se mukaan koulutukseen käsiteltäväksi aiheeksi. Koska Nuorten Maailman rippikoulussa, isokoulutuksessa ja muissa tapahtumissa sekä puhutaan paljon rukouksesta, että myös rukoillaan paljon, ei koulutuksessa ole tarpeen käydä rukousta itseään kovin perinpohjaisesti läpi. Jos koulutukseen olisi tullut henkilö, jolle rukous ei olisi tuttua, tulisi hänen kanssaan käydä läpi mitä rukous on jo ennen koulutusta. Tämä on kuitenkin mielestäni erittäin epätodennäköistä.

Vaikka rukous ja rukoileminen olisivatkin tulevalle rukouspalvelijalle tuttuja asioita, voi äänen rukoileminen, toisen puolesta kahdenkeskisesti rukoileminen olla uusi asia. Koulutuksessa tulee korostaa, että sen ei tarvitse olla erityisen ihmeellistä, vaan samanlaista puhetta Jumalan kanssa kuin muutenkin.

Koulutuksessa haluttiin huomioida kysymys siitä, mikä paikka neuvojen antamiselle on rukouspalvelussa. On mahdollista, että nuoret ja innokkaat rukouspalvelijat saattavat haluta auttaa palveltavaa antamalla hänelle neuvoja ja toimintaohjeita tilanteeseensa. Koulutuksessa on tärkeää antaa ohjeita tilanteeseen, jossa haluaisi antaa jonkin neuvon. (Matkoski 2016.) Neuvojen ja valmiiden ratkaisujen

antaminen on ongelmallista, koska neuvot voivat olla soveltumattomia tilanteeseen tai muuten mahdottomia toteuttaa. Neuvominen tulee myös esteeksi kuuntelemiselle. (Pruuki 2008, 274.) Tällöin nuorelle voi jäädä olo, ettei häntä ja hänen asiaansa kohdattu oikeasti. Tilanne on tietenkin eri, jos rukouspalvelijalta nimenomaan kysytään neuvoa. Tällöin on kuitenkin muistettava, että neuvojen antamisessa on aina noudatettava varovaisuutta, eikä toisen tilannetta voi rukouspalvelun perusteella tuntea niin tarkasti, että neuvot voisivat olla täsmällisiä. Tämä on hyvä kertoa myös neuvoa pyytäneelle. Toinen asia, josta haluttiin koulutuksessa muistutettavan, oli että rukouspalvelu ei ole paikka väittelylle. Vaikka rukouspalvelija olisikin eri mieltä palveltavan kanssa jostain asiasta, ei rukouspalvelussa ole tarkoitus jäädä väittelemään asiasta.

Koulutuksessa toivottiin käytäväksi läpi armolahjojen käyttöä rukouspalvelussa. Armolahjalla tarkoitetaan Jumalan antamaa seurakunnan rakennukseksi tarkoitettua lahjaa tai kykyä. Jumala jakaa armolahjoja ihmisille haluamillaan tavoilla, eikä kyseessä ole ihmisen oma ansio vaan lahja. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2017.) Raamatussa armolahjoista mainitaan esimerkiksi kyky jakaa viisautta tai tietoa, parantamisen lahja, profetoimisen lahja, sekä kielillä puhumisen, että sen tulkitsemisen lahja (1. Kor.12:8–10). Armolahjat ovat osa kristityn ja seurakunnan elämää, eivätkä ne ole ohimenevä ilmiö tai vain joillekin kristityille kuuluva asia. Ne kuuluvat seurakunnan rakenteeseen ja kristityn elämäntapaan. (Hämäläinen 2002, 30.) Siksi armolahjojen käyttöä ei rukouspalvelussakaan kannata vierastaa tai pelätä. On kuitenkin muistettava, että myös armolahjoja voi käyttää väärin. Siksi koulutukseen oli hyvä ottaa mukaan osio, jossa käsitellään armolahjojen käyttöä rukouspalvelussa.

Myös yhden työntekijän toiveena kyselyssä oli, että synninpäästöä käsiteltäisiin rukouspalvelussa. Silloin tällöin palveltava tulee suoraan kysymään synninpäästöä. Näissä tilanteissa rukouspalvelijan olisi hyvä osata toimittaa synninpäästö, sekä tietää millaisessa tilanteessa se olisi tarpeen, vaikkei palveltava sitä suoraan osaisi itse pyytää..

Yksi toivotuista aiheista oli ”uskoontulo”. Uskoontulolla tarkoitetaan tässä vastauksessa Jumalan lupauksen ja Jeesuksen vastaanottamista omaan elämään. Jeesuksen vastaanottaminen on myöntävä vastaus Jumalan antamaan kutsuun. Siinä käännytään Jeesuksen puoleen ja turvaututaan Häneen ja hänen antamaansa syntien anteeksiantoon. (Kansan Raamattuseura 2017.) Tämä voi olla merkittävä hetki nuoren elämässä, mutta samaan aikaan myös herkkä tilanne. Siksi rukouspalvelijat koulutetaan toimimaan myös niin sanotuissa uskoontulotilanteissa. Koulutuksessa on tärkeä huomioida, että ”uskoontulo” on kuitenkin vasta alku kristittyinä elämisessä. Nuorten Maailman käytäntönä on ollut, että uskon ratkaisun tehnyt palveltava ohjattaisiin keskustelemaan lisää jonkun työntekijän kanssa, joka varmistaa, että hänellä on tukea kristittyinä kasvamiseen ja elämiseen myös arjessa, tapahtuman päätyttyä.

Yksi kyselyyn vastanneista oli toivonut koulutuksessa käytäväksi läpi Kansanlähetyksen teologiaa. Vaikka on tärkeää, että Kansanlähetyksen nimissä toimivat rukouspalvelijat jakavat samat arvot ja tuntevat Kansanlähetyksen teologiset painotukset, ei ollut mahdollista käyttää koulutuksessa aikaa Kansanlähetyksen teologian läpikäynnille. Koulutuksessa tulee kuitenkin muistuttaa rukouspalvelijoita siitä, että he tekevät työtään vapaaehtoisina SEKL:lle ja Nuorten Maailmalle, jolloin heidän tulisi myös tässä tehtävässä sitoutua heidän arvoihinsa, eikä ainaakaan toimia niiden vastaisesti. Rukouspalvelijoiksi ei lähtökohtaisesti valita niitä, jotka ovat ensikertalaisia Nuorten Maailman tapahtumissa, eivätkä vielä tunne SEKL:iä ja Nuorten Maailmaa järjestönä.

6.4 Ongelmat ja oma jaksaminen

Koska kyselyn vastauksissa tuli paljon samoja asioita kysyttäessä yleisimpiä aiheita, oli ne helppo ottaa käsiteltäviksi koulutuksessa. Näin voidaan helpottaa rukouspalvelijoiden tehtäviä, kun heillä on jo jonkinlainen käsitys yleisimmistä aiheista. Samalla voidaan käydä läpi mitä tällaisissa tilanteissa kannattaa ja ei kan-

nata tehdä. Yleisimpien aiheiden lisäksi käymme läpi myös vastaan tulevia ras-
kaita ja hankalia aiheita, koska yleensä vaikeat tilanteet voivat tulla aivan yllät-
täen ja juuri ne vaativat tilanteeseen sopivaa erityistä osaamista. Lisäksi koska
rukouspalvelijoina toimineilta tuli kyselyssä selkeästi toistuvia aiheita, on koulu-
tuksen puitteissa helppo valmistautua joihinkin yleisimpiin aiheisiin. Vaikka kaik-
keen ei kuitenkaan voi koskaan varautua, on hyvä olla kuitenkin jonkinlaista poh-
jaa.

Monessa vastauksessa toivottiin koulutuksessa käytettävän aikaa vaitiolovelvol-
lisuuteen ja luottamuksellisuuteen. Vaitiolon tärkeydestä ei voi tinkiä ja kävijä-
määrät rukouspalvelussa putoaisivat nopeasti jos vaitiolovelvollisuudesta ei pi-
dettäisi kiinni. (Matkoski 2016.) 15 vastaajasta 13 oli sitä mieltä, että vaitiolovel-
vollisuus on toteutunut rukouspalvelussa hyvin. Loput kaksi eivät osanneet sa-
noa. Vaitiolovelvollisuudesta on silti hyvä opettaa koulutuksessa, jotta tilanne
myös jatkossa pysyy vastaavana. Luottamuksellisuutta on se, että keskusteluissa
ilmi tulleita asioita tai palveltavaksi tulleen nimeä ei kerrota muille ihmisille. Sen
sijaan palveltava saa puhua asioita joita rukouspalvelija on hänelle tilanteessa
kertonut. (Pruuki 2008, 16.)

Kyselyssä ja keskusteluissa tuli molemmissa toive keskittyä myös rukouspalveli-
joiden omaa jaksamiseen ja tuen tarpeeseen. Eräs kyselyyn vastanneista ru-
kouspalvelijoista kertoi, että olisi kerran rukouspalvelijan ollessaan tarvinnut tu-
kea. Häneltä ei kuitenkaan ollut kysytty miten rukouspalvelu oli mennyt, eikä hän
ollut itse tiennyt kenelle olisi voinut tästä puhua. Hän oli kuullut rukouspalvelussa
jonkin asian joka oli tullut häntä itseään liian lähelle ja se oli jäänyt vaivaamaan
häntä. Kun hän ei tiennyt kenen kanssa olisi asiasta voinut puhua, hän lopulta
päätti avautua asiasta ulkopuoliselle. Näin myös rukouspalvelun luottamukselli-
suus vaarantui. Tämä kyselyyn vastannut vapaaehtoinen sanoi, että hänen tilan-
teensa ei lopulta vaatinut ”jälkitoimia”. Jatkossa ei kuitenkaan voida tietää, jos
joku joka joutuisi samanlaiseen tilanteeseen, kärsisi vakavampia seurauksia. Sen
tähden rukouspalvelijoille on tehtävä ehdottoman selkeäksi heidän oikeutensa ja

kenelle he voivat tulla puhumaan jos he tarvitsevat keskustelutukea rukouspalvelijoina kohtaamiensa asioiden kanssa. Tämä on hyvä aloittaa jo koulutuksessa ja sitä on pidettävä rukouspalvelijoille esillä aina joka tapahtumassa, jossa vapaaehtoisia rukouspalvelijoita on mukana palvelemassa.

Koulutukseen käytäväksi aiheeksi otettiin vielä kuinka rukouspalvelu tilanne päätetään, sillä aina lopettaminen ei ole helppoa. Yhtä tiettyä tapaa tähän ei ole ja päätös vaihtelee paljon rukouspalvelijoiden välillä. Yleissääntö kuitenkin on, että rukouspalvelu päätetään niin, että palveltavalle jää mahdollisimman turvallinen ja kohdattu olo. Mikäli rukouspalvelija ei ole varma, miten tilanteen voisi päättää sujuvasti, on hänelle ehdotettu esimerkkinä tilanteen päättämistä Herran siunaukseen.

Koska moni Nuorten Maailman koulutuksessa käyvistä nuorista on alaikäisiä, voi joskus rukouspalvelutilanteessa tulla vastaan asioita, jotka kuuluvat lastensuojelun piiriin. Nuorten Maailman erityinen toive oli, että kaikkien rukouspalvelijoina toimivien kanssa käytäisiin jatkossa läpi toimintaohjeet tällaisessa tilanteessa. Ilmoituksen lastensuojeluun voi tehdä jos saa tietää asioita joiden takia lastensuojelun tarve olisi hyvä selvittää. Kyseessä on siis oma arvio lastensuojelun tarpeesta. Syyt ilmoituksen taustalla voivat liittyä lapsen hoidon ja huolenpidon tarpeeseen, kehitystä vaarantaviin olosuhteisiin tai lapsen omaan käyttäytymiseen. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi lapsen tarpeiden laiminlyönti, lapsen heitteillejättö, lapsen pahoinpitely, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, lapsen tai huoltajan päihteiden käyttö, lapsen itsetuhoisuus, tai jokin muu seikka, jonka epäillään vaarantavan lapsen kehityksen ja turvallisen arjen. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Jos joku vapaaehtoisista rukouspalvelijoista saisi tietää rukouspalvelun aikana jotain, joka kuuluisi lastensuojelun piiriin, ohjeistetaan heidät tulemaan puhumaan jonkun työntekijän, ensisijaisesti tapahtumassa rukousvastuussa olevan

kanssa. Tämä ei kuitenkaan tapahdu palveltavalta salassa, vaan palveltavaa rohkaistaan ensin itse kertomaan jollekin työntekijälle asiasta. Rukouspalvelija tulee mukaan ja vaihto tehdään saattaen, palveltavaa ei jätetä tilanteessa yksin. Jos palveltava ei halua, että hänen asiaansa viedään eteenpäin, tulevat rukouspalvelijat silti kertomaan asiasta työntekijälle, tätä palveltavalta salaamatta.

Lastensuojelulain mukaan joillakin tahoilla palveluksessa olevilla henkilöillä on ilmoitusvelvollisuus, mikäli he havaitsevat tai saavat tietoonsa asioita jotka edellyttävät lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Näihin tahoihin kuuluvat myös seurakunnat tai muut uskonnolliset yhdyskunnat, (Lastensuojelulaki 2007.) joihin myös SEKL:n ja Nuorten Maailman toiminta kuuluu. Ilmoitus pitää aina tehdä salapitosäännöksistä huolimatta. Lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus menee kaikkien laissa säädettyjen salassapidon edelle, lukuun ottamatta rippisalaisuutta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Rippisalaisuus koskee kuitenkin vain pappeja. (Kirkkolaki 1993). Piispainkokous julkaisi vuonna 2011 selonteon jossa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappeja ohjeistetaan toimimaan tilanteissa joissa lastensuojelun ilmoitusvelvollisuuden alle kuuluvat asiat on vaikea sovittaa yhteen rippisalaisuuden kanssa. Tällaisissa tilanteissa pappeja neuvotaan auttamaan asiasta uskoutunutta henkilöä viemään asiaa itse eteenpäin. Mikäli uskoutunut ei jostain syystä halua viedä asiaa eteenpäin on papin mahdollista ilmoittaa asiasta hyvissä ajoin viranomaisille, kuitenkin siten, että papille uskoutunut ei tule suoraan tai välillisesti ilmi. (Piispainkokous 2011.)

Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, vaikka lapsi tai lapsen perhe kieltäisi ilmoituksen tekemisen. Perhettä on hyvän hallintotavan mukaista kuitenkin informoida asiasta. Kuitenkin tilanteissa, joissa asia on erityisen kiireellinen, tai perheen informointi saattaisi vaarantaa lapsen hyvinvoinnin, voi ilmoituksesta olla kertomatta lapsen perheelle. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

7 KOULUTUKSEN TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI

7.1 Koulutukset isoskoulutuksessa ja nuorisotyölinjalle

Syksyllä 2016 Nuorten Maailman rippikoulutyövästävään Peeti Kalloksen kanssa sovittiin, että koulutus rukouspalvelijoille järjestetään Nuorten Maailman isoskoulutuksessa tammikuussa 2017. Rippikoulutyövästävää kertoi alustavasti, minkälaista koulutusta he tarvitsisivat ja mistä toivottaisiin opettavan. Nuorten Maailma oli kokeilemassa uudenlaista isoskoulutusta, jossa kolmannen vuoden isoskoulutuslaiset olisivat valinneet itseään kiinnostavan suuntautumismuutoksen, joista yksi oli rukouspalvelu. Koulutukselle oli varattu aikaa neljä puoleentoista tunnin mittaista oppituntia. Koulutuksen suunnitteleminen aloitettiin tälle pohjalle. Jokaiselle neljälle oppitunnille jaettiin omat aiheensa, jotka olivat Aloitukset ja kuunteleminen, Rukous ja puhuminen, Ongelmat ja oma jaksaminen ja Kertaus.

Koulutukseen ei kuitenkaan tullut tarpeeksi ilmoittautumisia, eikä koulutusta pystytty järjestämään sellaisena kuin alun perin oli suunniteltu. Sen sijaan koulutus päästiin pitämään toisen vuoden isoskoulutuslaisille samassa isoskoulutuksessa, Ryttylässä. Sitä jouduttiin kuitenkin lyhentämään reippaasti, sillä oppitunnille oli varattu aikaa vain puoleentoista tuntia. Tähän lyhyeen koulutukseen valittiin aiheistani tärkeimmät, joiden avulla oppitunnilla mukana olleet pystyisivät toimimaan rukouspalvelijoina. Oppitunti sujui hyvin, isoskoulutuslaisilta tuli paljon hyviä kysymyksiä ja he olivat kiinnostuneet tunnin aiheesta. Koulutus oli siis mahdollista järjestää paljon nopeammin, mutta uskon, että pidemmällä ajalla ja pienemmällä ryhmällä olisi päästy vielä syvemmälle rukouspalveluun.

Keväällä 2017 tein työyhteisöt ja kehittäminen- harjoittelun Nuorten Maailmalla. Harjoittelun aikana minulla oli mahdollisuus pitää koulutus rukouspalvelusta Ryttylässä toimivan Kansanlähetysohjiston nuorisotyölinjan opiskelijoille. Nuorisotyölinja on yksi Kansanlähetysohjiston opintolinjoista, joka 5-12 kuukauden pituinen linja, joka painottuu omien lahjojen kokeilemiseen ja henkilökohtaiseen kasvuun.

Vuoden aikana linjan opiskelijat ovat mukana esimerkiksi kouluvierailuilla, sekä nuorten ja varhaisnuorten tapahtumissa. (Kansanlähetysoyisto 2017) Usein nuorisotyölinjan opiskelijoilla on mahdollisuus toimia rukouspalvelijoina Nuorten Maailman tapahtumissa. Tämän takia heidän kouluttamisensa rukouspalvelijan tehtäviin on tärkeää. Koulutukselle oli varattu aikaa kolme tuntia, joten koulutusta ei päästy pitämään vielääkään aivan täysimittaisena, mutta jo selvästi pidempänä. Lisäksi koulutettava ryhmä oli pienempi, jolloin aikaa jäi myös joillekin harjoituksille ja esimerkkitapauksille. Opetus sujui hyvin ja oppitunnin aikana syntyi hyvää keskustelua aiheesta.

7.2 Palaute nuorisotyölinjalta

Nuorisotyölinjan opiskelijoilta pyydettiin jälkikäteen palautetta pidetystä koulutuksesta. Palaute kerättiin Google Forms- palvelun kautta, myös tälläkin kertaa nimettömänä. Palautteessa kysyttiin olivatko nuorisotyölinjan opiskelijat mielestään oppineet koulutuksessa uusia asioita ja minkälaisena he olivat koulutuksen kokeneet. Saamani palaute oli enimmäkseen positiivista. Saatu negatiivinen palaute kohdistui koulutustilanteen ulkoisiin seikkoihin, eivätkä itse sisältöön. Negatiivinen palaute kohdistui esimerkiksi opetustilanteessa mukana olleeseen fläppitauluun, johon olin koulutuksen aikana kirjoittanut tärkeitä sanoja rukouspalveluun liittyen. Fläppitaulua oli pidetty lopulta melko sekavana. Vaikka myös tämä palaute on tärkeää huomioida, oli tarkoituksena kuitenkin ensisijaisesti testata koulutuksen sisältöä, johon oltiin tyytyväisiä. Kaikki palautekyselyyn vastanneet kokivat hyötynensä koulutuksesta. Lähes kaikki sanoivat oppineensa uusia asioita. Yksi vastaajista ei kokenut oppineensa mitään uutta, mutta hän koki että hänen jo entuudestaan tietämiä asioita oli ”terävöitetty”. Kukaan vastanneista ei jäänyt kaipaamaan jotain aihealuetta, jota ei olisi käsitelty tarpeeksi. Kaikki sanoivat myös ymmärtäneensä koulutuksen sisällön.

7.3 Koulutussuunnitelman kirjoittaminen

Elokuussa 2017 keskustelin opinnäytetyön sisällöstä Nuorten Maailman aluekoordinaattorin kanssa. Toiveeksi opinnäytetyön lopullisesta muodosta tuli koulutussuunnitelma, jonka avulla olisi mahdollisuus järjestää rukouspalvelijoiden koulutus myös myöhemmin ja niin, että kuka tahansa asiaan perehtynyt SEKL:in työntekijä tai vastuunkantaja pystyisi toimimaan kouluttajana. Koulutussuunnitelmaan toivottiin tulevan oppituntien pääsisällöt, joita ei kuitenkaan avattaisi koulutussuunnitelmassa sen enempää. Yksi keskeisimmistä toiveista oli, että koulutussuunnitelma pysyisi mahdollisimman lyhyenä, jotta sen voisi nopeasti lukea ja luetuttaa uusilla rukouspalvelijoilla. Koulutussuunnitelman tuntijako toimisi runkona, jonka mukaan koulutusta järjestettäisiin. Lisäksi toivottiin, että koulutussuunnitelmaan olisi avattu lyhyesti käsitte rukouspalvelu ja kirjoitettu auki tavallinen rukouspalvelutilanne Nuorten Maailman tapahtumissa. Toiveena oli myös, että mukana olisi myös tiivistetyt toimintaohjeet kahteen erityistilanteeseen. Nämä erityistilanteet ovat lastensuojelunpiiriin liittyvät tapaukset, sekä tilanteet, joissa palveltavan kanssa olisi keskusteltava pidempään.

Koulutussuunnitelman (Liite 1) tehtiin jo aiemmin suunnitellun koulutuksen pohjalta, jossa oli neljä puolentoista tunnin mittaista oppituntia. Koulutussuunnitelmassa kerrottiin myös tarkemmin mitä asioita eri tuntien aikana tulisi käsitellä. Koulutukseen aikaisemmin valitut aiheet jaettiin tuntien kesken seuraavasti: Tunnilla yksi, Aloitukset ja kuunteleminen käsitellään miksi rukouspalvelua tehdään ja miksi siihen järjestetään koulutus, rukouspalvelun lyhyt esittely, rukouspalvelun ja sielunhoidon eroja, pysyviä ja muuttuvia asioita rukouspalvelussa, rukouspalvelutilanteen yleistä kaavaa, kuuntelemista, elekieltä, mitä tehdä jos palveltava ei osaa aloittaa ja rukouspalvelijan asennetta. Tunnilla kaksi, Rukoileminen ja puhuminen käsitellään rukousta, neuvomista, armolahjojen käyttöä rukouspalvelussa, teologiaa, synninpäästöä ja uskoontuloa. Tunnilla kolme, Ongelmat ja oma jaksaminen, käsitellään yleisimpiä aiheita rukouspalvelussa, raskaita aiheita, vaihteluvallisuutta ja luottamuksellisuutta, ilmoitusvelvollisuutta ja mitkä asiat tulee viedä eteenpäin ja miten, omaa jaksamista ja tuen tarvetta, sitä, ettei rukouspal-

velu ole paikka väittelylle, sekä tilanteen päättämistä. Neljännellä tunnilla, Kertausta, kerrataan aikaisemmilla tunneilla käsitellyjä aiheita ja kouluttajasta riippuen käydään läpi esimerkkitalanteita. Neljännellä tunnilla on myös eniten aikaa kysyä kysymyksiä rukouspalveluun liittyen.

8 POHDINTA

8.1 Opinnäytetyön vaiheet

Opinnäytetyö eteni hyvin suunnittelemani aikataulussa. Erityisen tyytyväinen olin syksyn 2016 aikataulun onnistumiseen. Halusin saada opinnäytetyön suunnitelman esitellyksi ennen lähtöä vaihtoon Kreikkaan. Suunnitelman esittely meni hyvin, vaikka sitä täytyikin vielä hiukan täydentää nuoren psykologisen kehityksen osalta. Täydennyksen kirjoitin ollessani Kreikassa. Vaihdon aikana tein myös kyselyn ja aloin suunnittelemaan koulutusta, jotta se voitaisiin pitää tammikuun isokoulutuksessa. Kuitenkaan tämä työmäärä ei vaikuttanut harjoitteluuni vaan sain keskittyä siihen kunnolla. Olin miettinyt etukäteen kuinka vaikeaksi harjoittelun sovittaminen opinnäytetyön tekemiseen menisi, mutta lopulta mitään ongelmaa ei ollut.

Etukäteen miettimäni riski siitä, ettei koulutukseen osallistunut tarpeeksi ihmisiä toteutui, kun isokoulutukseen suunniteltua koulutusta ei pystytty pitämään sellaisenaan. Koska Nuorten Maailma oli samaan aikaan uudistamassa isokoulutustaan, uskon tämän vaikuttaneen myös rukouspalvelijoiden koulutukseen vähäiseen osallistujamäärään. Vaihtoehtona rukouspalveluun kouluttautumiselle oli niin sanottu ”johtaja-koulutus” jonka jälkeen pystyisi toimimaan isosten isosena. Uskon tämän olleen liian kova ”kilpailija” rukouspalvelulle. Lisäksi käytäntö, jossa kolmannen vuoden isosista tulisi vain joko rukouspalvelijoita tai isosten isosia, ei ole mielestäni toimiva. Rukouspalvelu ja isosten johtaminen eivät ole toisilleen selkeitä vaihtoehtoja, vaan uskon monen nuorista haluavan käydä molemmat.

Isokoulutuksessa pitämäni lyhennetty versio koulutuksesta sujui hyvin. Jälkeenpäin olen kuitenkin pitänyt yhtenä suurimpana virheenäni, etten kerännyt tältä ryhmältä minkäänlaista palautetta. Näin jäin vain toisessa koulutuksessa keräämäni palautteen varaan. Ensimmäisessä koulutuksessa oli osallistujia paljon enemmän, kun taas jälkimmäisen koulutuksen osallistujamäärä oli huomattavasti

pienempi. Tästä syystä myös saadun kirjallisen palautteen määrä oli pientä. Ensimmäiseltä ryhmältä sain myös suullista palautetta, joka oli erittäin positiivista. Kuitenkin on mahdollista, että kirjallisessa versioissa olisin voinut saada enemmän rakentavaa kritiikkiä, kuin mitä suullisesti olisi kehdattu antaa. Uskon kuitenkin saaneeni palautteen olleen riittävää sen kannalta, että pystyin arvioimaan koulutustani ja sen toimivuutta.

Toinen ongelma koulutukseen liittyen oli, että molemmat järjestetyt koulutukset olivat lyhennettyjä versioita suunnitellusta. Koulutuksissa päästiin kuitenkin käsittelemään kaikki ne aiheet jotka halusinkin. Opinnäytetyöni kannalta se oli riittävää, sillä näin kaikkia aiheita, jotka myös koulutussuunnitelmaan päätyivät, oli kokeiltu opettaa myös käytännössä ja valituista aiheista sain hyvää palautetta. Kuitenkin osallistujille olisi voinut olla hyödyllisempää syventyä rukouspalveluun tarkemmin ja paremmalla ajalla. Toivon, että jatkossa Nuorten Maailmalla on mahdollisuus järjestää koulutusta suunnitellun pituisena. Uskon, että tarvittava aika ja osallistajat pidempään rukouspalvelukoulutukseen löytyvät. Uskon, että rukouspalvelijoiden kouluttamiselle löytyy luonteva paikka isoskoulutuksesta jatkossa. Opinnäytetyöprosessin aikana asiassa vastaan tulleiden haasteiden ansiosta koulutusta kokeiltiin lyhennettynä. Tästä huomattiin, että tarvittaessa koulutus on mahdollista järjestää myös nopeammalla aikataululla.

Keskustelu Kokkosen kanssa koulutussuunnitelmasta oli itselleni kokonaisuutta hyvin selkeyttävä. Koulutussuunnitelmassa työ sai selkeämmän muodon ja itselleni oli helppo alkaa työstämään koulutussuunnitelmaa jo kahteen kertaan pidetyn koulutuksen pohjalta. Koulutussuunnitelmasta toivottiin lyhyttä ja ytimekästä, jotta se olisi mahdollista luetuttaa myös rukouspalvelijoilla. Siihen on myös kirjattuna ohjeet Kokkosen erikseen pyytämiin tilanteisiin, joita rukouspalvelijat voivat jatkossa pitää helposti omaksuttavana muistilistana. Koulutussuunnitelmaan oli tyytyväisiä ja Kokkonen sanoi siitä olevan paljon hyötyä rukouspalvelun kehittämässä.

Jatkoaiheina opinnäytetyöstäni voisi olla mielenkiintoista haastatella rukouspalvelua käyttäneitä nuoria ja kysyä heiltä, miten he ovat kokeneet saamansa palvelun. Lisäksi nykyisen koulutussuunnitelman lisäksi voisin kirjoittaa myöhemmin tarkemman version, jossa käsiteltäisiin koulutuksen aiheita tarkemmin ja mitä niistä olisi hyvä opettaa, mikäli tällaiselle oli tarvetta.

8.2 Tavoitteiden toteutuminen

Mielestäni opinnäytetyön tavoitteet toteutuivat hyvin. Sain suunniteltua koulutuksen jossa käydään läpi niin rukouspalvelun perusasiat kuin mahdolliset ongelmakohdat. Koulutuksessa on otettu huomioon työntekijöiden toiveet koulutuksesta, rukouspalvelijoiden huomiot rukouspalvelusta, sekä aihetta koskeva teoria. Lisäksi koulutuksesta tehdyn koulutussuunnitelman pohjalta koulutusta on helppo järjestää uudelleen.

Suurinta osaa koulutuksen ja koulutussuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta on työn valmistuessa vielä vaikeaa sanoa. Tavoitteiden mahdollinen toteutuminen näkyy vasta myöhemmin. Siihen vaikuttaa myös suuresti se, kuinka aktiivisesti koulutukseen tulee jatkossa osallistujia ja kuinka aktiivisesti Nuorten Maailma haluaa koulutusta järjestää. Mikäli koulutussuunnitelman mukaista koulutusta ei järjestettäisi, on tietenkin tavoitteiden toteutuminen epätodennäköistä. Itse näen rukouspalvelijoiden koulutuksen jatkuvuuden positiivisessa valossa. Keskustelin Kokkosen kanssa näytettyäni hänelle valmista koulutussuunnitelmaa ja hän kertoi minulle, että Nuorten Maailmalla on tiedossa muutama henkilö, jotka voisivat pitää koulutusta aina tarvittaessa. Lupauduin myös itse tulemaan mukaan koulutuksen järjestämiseen, jos tarvetta kouluttajille ilmenee.

Kahdessa pitämässäni lyhyessä koulutuksessa mukana olleilta osallistujilta sain hyvää palautetta koulutuksesta ja he kertoivat oppineensa uusia asioita. Kuitenkin sen, kuinka hyvin he pystyvät soveltamaan opettamaani käytäntöön voi nähdä

vasta jos joku heistä tulee toimimaan rukouspalvelijana. Koska Nuorten Maailman tapahtumia on niin harvaan, ei kaikille koulutukseen osallistuneille ole vielä edes tullut sopivaa mahdollisuutta toimia rukouspalvelijana, vaikka haluaisikin. Vaikkei tästä ryhmästä kukaan tulisi palvelemaan rukouspalvelijana, toivon että koulutus vähintään laske heidän kynnyksensä tulla palveltaviksi rukouspalveluun. Uskon koulutuksen myös kehittäneen heidän valmiuksiaan toimia muualla vastaavanlaisissa tehtävissä, vaikka he eivät tulisikaan rukouspalvelijoiksi Nuorten Maailman tapahtumiin.

Mielestäni panostus rukouspalvelijoiden jaksamiseen on parantunut kuluneena aikana. Vaikkei koulutuksen osalta voida vielä varmaksi sanoa, tuntevatko rukouspalvelijat jatkossa itse paremmin omat oikeutensa ja reitit joita pitkin he saavat apua, ovat mielestäni työntekijät pitäneet näitä asioita rukouspalvelijoille aikaisempaa paremmin esillä. Tämä on hyvä, sillä vaikka rukouspalvelijat tietäisivät oikeutensa, on niitä hyvä silti pitää esillä ja jatkuvasti muistuttaa ja kysyä miten rukouspalvelijoilla menee.

Uskon, että kirjoittamani koulutussuunnitelma on käytettynä tukemassa Nuorten Maailman rukouspalvelun kehittymistä tulevaisuudessa, ja varmistamassa, että sekä vapaaehtoiset rukouspalvelijat voivat rakentua vastuunkantajina turvallisessa ja rohkaisevassa ympäristössä. Samalla Nuorten Maailma saa työhönsä mukaan hyvin koulutettuja vapaaehtoisia, jotka voidaan tapahtuman osallistujille esitellä luotettavina ja turvallisina esirukoilijoina ja kuuntelijoina. Näin myös palveluun tulevat nuoret kokevat olonsa turvalliseksi ja he saavat rukouspalvelusta hakemansa avun.

8.3 Oman ammatillisen kehityksen pohdinta

Omina henkilökohtaisina tavoitteinani halusin oppia lisää rukouspalvelusta ja sielunhoitotyöstä, sekä järjestämään ja pitämään koulutusta nuorille ja nuorille aikuis-

sille. Halusin oppia tekemään projektimuotoista työtä ja keräämään tietoa ja aineistoa, sekä soveltamaan niitä oikein. Mielestäni omat henkilökohtaiset tavoitteeni toteutuivat opinnäytetyöprosessin aikana hyvin. Opin paljon lisää sielunhoidosta ja rukouspalvelusta. Vaikka olen jo tiennyt paljon aiheesta etukäteen, on käsitykseni syventynyt entisestään. Lisäksi käydessäni tuttuja asioita läpi uudelta näkökulmalta olen myös joutunut miettimään asioita uudelleen ja tarkemmin. Kun itse toimii rukouspalvelijana tai on keskusteluapuna käyttäen niitä asioita joiden huomaa toimivan. Kun itselleen tuttu asia täytyy opettaa muille, on asiaan tutustuttava tarkemmin ja löydettävä syitä sille miksi asia on toiminut ja tukeeko tämän hetkinen tieto sielunhoidosta sitä. Sen jälkeen on vielä selvitettävä toimiiko se myös muilla. Jotta asioita pystyy opettamaan eteenpäin niin, että kymmenet vuosittain rukouspalvelijoina toimivat vapaaehtoiset pystyvät toimimaan tehtävänsään hyvin ja vastuullisesti on kouluttajalla oltava muutakin sanottavaa, kuin että ”tämä toimi minulla, kokeile sitä”.

Koulutuksen pitämistä pääsin harjoittelemaan kahdesti ja koin kehittyneeni myös siinä. Toinen koulutus sujui ensimmäistä paljon sujuvammin. Osittain se saattoi johtua myös ryhmän pienemmästä koosta, mutta uskon helppouden ainakin osittain johtuneen saamastani kokemuksesta. Jälkimmäistä koulutusta minulla oli ollut myös enemmän aikaa suunnitella.

Opin myös paljon projektimuotoisesta työstä ja tehdessäni yksin opinnäytetyötä opin myös itsenäistä työskentelyä ja itsensä ohjaamista. Nämä ovat erittäin hyödyllisiä taitoja työelämässä. Uskon, että työskentely sekä kirkon- että sosiaalialalla vaativat hyviä itsenäisen työskentelyn taitoja. Olen oppinut asettamaan itselleni realistisia tavoitteita ja pidin niistä kiinni.

Vaikka alkuperäiset tavoitteeni olivatkin hyvin painottuneita kirkon alalle, huomasin, että oppimistani asioista oli hyötyä myös sosiaalialalle. Vaikka rukouspalvelu itsessään ei työmuotona kuulu sosiaalialan palveluihin, ovat kuitenkin oppimani asiat ihmisen kohtaamisesta ja kuuntelemisesta täysin sovellettavissa myös sosionomin työssä. Ihmisten kohtaamisessa on aina samat perussäännöt, mutta

rukouspalvelussa tilanteeseen otetaan vahvasti mukaan ihmisen hengellinen puoli ja rukous.

8.4 Muita huomioita Nuorten Maailmalle

Olen tämän opinnäytetyöprosessin aikana tutustunut entistä syvemmin Nuorten Maailman rukouspalveluun ja sen käytäntöihin. Olen keskustellut rukouspalvelijoina toimineiden vapaaehtoisten ja työntekijöiden kanssa, sekä kuullut heitä myös tekemäni kyselyn kautta. Olen myös itse toiminut rukouspalvelijana useammassa tapahtumassa kuluneen reilun vuoden aikana. Olen tehnyt joitakin rukouspalvelun toteutukseen liittyviä huomioita, jotka eivät kuitenkaan kuuluneet suoraan koulutuksen alueelle, mutta jotka olisi kuitenkin hyvä huomioida tulevaisissa tapahtumissa, joissa mahdollisuus rukouspalveluun järjestetään.

Olen saanut monesta suunnasta palautetta siitä, että rukouspalvelun kanssa samaan aikaan soitettu ylistysmusiikki, on liian kovalla. Näin rukouspalvelijoiden on ollut vaikeuksia kuulla mitä palveltava on sanonut. Erityisen vaikeaksi tämä on koettu silloin kun palveltava on ollut liikuttuneessa tilassa ja häntä on ollut vaikea ymmärtää muutenkin. Toisaalta kovalla soitetulla musiikilla on pystytty vaikuttamaan siihen, että ulkopuolisten ei ole ollut yhtä helppoa kuulla, mitä rukouspalvelussa puhutaan. Tällä on pystytty siten parantamaan rukouspalvelun yksityisyyttä. Kuitenkaan kaikissa tilanteissa se ei auta, vaan Kansanlähetysoiston juhlasali, jossa rukouspalvelutilanteet yleensä järjestetään, on melko pieni. Rukouspalvelu ei voi tapahtua kovin kaukana muista istumapaikoista, joten riski sille, että joku muu kuulee jotakin, on suuri. Yksi mahdollisuus siihen, että musiikki ei häiritsisi ja, että kukaan muu ei kuulisi rukouspalvelutilanteen keskusteluita, olisi että osa rukouspalvelijoista olisi salin ulkopuolella. Suurella osalla rukouspalvelu paikoista olisi edelleen samat ongelmat, mutta palveltava voisi itse valita, haluaako odottaa, että rauhallisessa paikassa oleva rukouspalvelija va-

pautuu, vai haluaako hän mennä rukouspalvelijan luokse jossa kuuleminen ja yksityisyys ovat hieman hankalampia toteuttaa. Ne rukouspalvelijat, joilla erityisesti on ollut ongelmia kuulla, voisivat olla palvelemassa salin ulkopuolella.

Myös rukouspalvelun pituudesta on ollut puhetta. Osan mielestä rukouspalvelutilanteet voisivat kestää pidempäänkin jotta kaikki halukkaat varmasti ehtisivät tulla palveltavaksi. Toisaalta rukouspalvelijoilla on usein rukouspalvelun aikana myös niin sanottuja ”tyhjiä hetkiä”, jolloin rukouspalvelijan luona ei ole ketään. Varsinkin rukouspalvelun loppupuolella kävijöiden määrä on selvästi vähentynyt illan aikana. Itse uskon, että nykyisen pituiset rukouspalvelutilanteet ovat pituudeltaan riittäviä. Kokeilemisen arvoista voisi olla rukouspalvelun pidentämisen sijaan järjestää mahdollisuuksia rukouspalveluun useammin tapahtuman aikana. Osa tapahtumassa olevista nuorista ei välttämättä rohkene vielä ensimmäisenä iltana tulla palveltavaksi, vaan voisi uskaltautua tulemaan myöhemmin tapahtuman aikana. Jos rukouspalvelua järjestetään vain tapahtuman alussa, eivät kaikki halukkaat välttämättä koe pystyvänsä siihen osallistumaan. Nuorten Maailman tapahtumissa on kuitenkin oma aikataulunsa ja rukouspalvelun järjestäminen esimerkiksi joka ilta, voi olla hankalaa. Kuitenkin pitäisin tärkeänä, että mahdollisuus rukouspalveluun järjestettäisiin vähintään kaksi kertaa tapahtumassa, jotta kaikki halukkaat rohkenisivat tulemaan. Rukouspalvelun sijoittaminen ohjelmaan vaatii joitain järjestelyjä, mutta siitä voisi olla yksittäisille nuorille suuri hyöty. Rukouspalvelijat ovat kokeneet illan parhaaksi ajaksi, sillä päivisin rukouspalveluun ei hakeuduta yhtä useasti. Syynä voi olla esimerkiksi se, että illalla nuori on rauhoittunut jo kaikesta päivän menosta ja on vastaanottavaisemmalla mielellä ja ehtinyt jo itsekin miettimään asioitaan. Syynä voi kuitenkin olla myös se, että rukouspalvelun on totuttu olemaan iltaisin. Tästä syystä rukouspalvelua voitaisiin yrittää järjestää myös päiväsaikaan, jotta tottumuksia saataisiin muutettua.

Opinnäytetyöprosessin aikana oli keskustelua siitä kuinka hyvin nykyiset rukouspalvelijat tunnetaan. Tietenkään kaikki työntekijät eivät tunne kaikkia rukouspalvelijoita, mutta pääsääntöisesti jokaisen rukouspalvelijan tuntee vähintään yksi työntekijä. Tämä järjestely on mielestäni toimiva, sillä rukouspalvelijan tulee olla

luotettava ja tasapainoinen. Riskinä on kuitenkin, että rukouspalvelijaksi haluava nuori jää ulkopuolelle, koska rukouspalvelijoista vastaavat työntekijät eivät tunne häntä tarpeeksi hyvin. Rukouspalvelijoiden koulutus voisi kuitenkin antaa mahdollisuuden myös tällaiselle nuorelle. Koulutuksen aikana häneen ehdittäisiin tutustua ennen kuin hän olisi menossa rukouspalvelijaksi ja koulutuksen ansioista tiedetään myös hänellä olevan riittävä tietotaito rukouspalvelua varten. Näin myös rukouspalvelijoiden valitseminen olisi avoimempaa, eikä riskiä sisäpiirin syntymisestä olisi. Lisäksi kun kaikki tietävät, miten rukouspalvelijaksi päästään, voisi rukouspalvelijoita olla myös jatkossa tarpeeksi, kun kaikki halukkaat tietävät miten päästä mukaan.

Yksi kyselyyn vastanneista kommentoi huoltaan siitä, ettei vapaaehtoisina rukouspalvelijoina ole kovin paljoa nuoria miehiä. Työntekijöiden puolella asia onneksi hiukan korjaantuu, mutta uskon, että monelle nuorelle pojalle voisi olla helpompaa tulla rukouspalveluun jos palvelijana olisi lähempänä omaa ikää oleva samaa sukupuolta oleva henkilö. Jos rukouspalvelua käytäisiin läpi ainakin lyhyesti kaikkien isokoulutuslaisten kohdalla, voitaisiin rukouspalvelusta saada innostumaan myös niitä, joita asia ei ole aikaisemmin kiinnostanut. Näin voitaisiin välttää tilannetta, jossa rukouspalvelijoiksi tulisi aina vain keskenään samanlaisia nuoria. Tämä johtaisi myös jatkossa rukouspalvelijoiden joukon erilaistumiseen, kun nuoret havaitsevat, että rukouspalvelijat eivät ole aina samanlaisia. Näin joku, joka ei ole aiemmin kokenut itseään rukouspalvelijan ”profiiliin” kuuluvaksi, voisi innostua kokeilemaan ja tulemaan koulutukseen mukaan.

Keskittyminen rukouspalvelijoiden jaksamiseen ja tukemiseen on mielestäni parantunut huomattavasti Nuorten Maailman työssä. Tapahtumissa, joissa olen itse ollut mukana rukouspalvelijana kuluneen vuoden aikana, on kaikissa järjestelmällisesti käyty läpi rukouspalvelijoiden kanssa tarvittava ohjeistus omista oikeuksista. Näin jokainen varmasti tietää kenen puoleen voi itse kääntyä jos rukouspalvelijan toimiessaan kohtaa asioita, joita haluaisi itse päästä purkamaan jollekulle.

LÄHTEET

Auvinen Ville & Rahkonen Pekka, Johannes 3:16 rippikoulukirja, Sley-kirjat Oy,
Helsinki 2002

Gothóni Raili, Auttava kohtaaminen II, sielunhoidon menetelmät ja käytäntö,
Kirjapaja Oy, Helsinki 2014. Viitattu 17.10.2016. Saatavissa
<http://diana.amkit.fi>, Ellibs-aineisto.

Gumbel, Nicky, Alfa Hyvä kysymys! Käytännöllinen johdatus kristilliseen
uskoon, Päivä Osakeyhtiö, Hämeenlinna 2006

Halme Iida, Nuorisotyölinjan linjavastaava, Kansanlähetysoyisto, henkilökohtai-
nen tiedonanto 30.8.2016

Hämäläinen Seppo, Armolahjat arjessa, Kustannus Oy Uusi Tie, Helsinki 2002
Kansanlähetysoyisto. Viitattu 5.9.2017

<http://kansanlahetysoyisto.fi/opintolinjat/nuorisotyolinja/>.

Kansan Raamattuseura. Viitattu 8.9.2017

http://www.kansanraamattuseura.fi/sinulle/tutustu_uskoon_ja_raamattuun/uskon_perusasiat.

Katekismus, Oy Edita Ab, Vilppula 2000

Kettunen Paavo, Auttava kohtaaminen I, sielunhoidon perusteet ja teologia,
Kirjapaja Oy, Helsinki 2013

Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Viitattu 9.9.2017.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054#L5P2>

Kiviruusu Olli, Itsetunto, 6.6.2017. Viitattu 18.10.2017.

<https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/mielenterveys/itse-tunto>

Lastensuojelulaki 2007/417, 12.2.2010. Viitattu 9.9.2017.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Matkoski, Piia-Maaria, Nuoriso- ja opiskelijatyöntekijä, Etelä-Pohjanmaan ev.lut.
Kansanlähetys, henkilökohtainen tiedonanto 31.12.2016

Melanchthon, Philipp, Ydinkohdat, alkuteksti 1521, suomennos Saarinen Risto,
SLEY-Kirjat Oy, Helsinki 1986

Aapola-Kari Sinikka & Wrede-Jäntti Matilda, Perinteisiä toiveita, nykyhetkeen
kiinnittyviä pelkoja – Nuoret pohtivat tulevaisuutta, 2016, teoksessa
Myllyniemi, Sami (toim.) Katse tulevaisuudessa. Nuorisobarometri
2016, <https://tietoanuorista.fi>

Nurmi Jari-Erik, Ahonen Timo, Lyytinen Heikki, Lyytinen Paula, Pulkkinen Lea &
Ruoppila Isto, Ihmisen psykologinen kehitys, PS-kustannus, Jyväskylä 2015

Nuorten Maailma. Viitattu 8.8.2016. <http://nm.fi/>

Piispainkokous. Piispainkokouksen selonteko rippisalaisuuden ja lastensuojelun
yhteensovittamisesta 2011, Viitattu 9.9.2017. Saatavissa <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content4AC1A0>

Pruuki, Heli, Suuret korvat ja pieni suu- lähtökohtia nuorten sielunhoitoon.

Teoksessa Pruuki, Heli toim. Nuorten sielunhoidon käsikirja, LK-kirjat, Helsinki 2008

Pruuki, Lassi, Miten keskustella nuoren kanssa? Teoksessa Pruuki, Heli toim.

Nuorten sielunhoidon käsikirja, LK-kirjat, Helsinki 2008

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992
käyttöön ottama suomennos. Helsinki: kirjapaja

Roivainen Miia, Puhuminen auttaa elämän ongelmatilanteissa – valitse

keskustelukumppani tarkoin. Viitattu 8.9.2017. Saatavissa
<https://yle.fi/uutiset/3-8232088>

Suomen Evankelisluterilainen kansanlähetyks. Viitattu 6.9.2017. <http://sekl.fi/>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko

<https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Sielunhoito>, viitattu 18.8.2016

<https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Rippi> viitattu 8.9.2017

<https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Armolahja> viitattu 10.9.2017

<https://evl.fi/apua-ja-tukea/henkinen-hyvinvointi/rippi>
viitattu 8.9.2017

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content474A15> viitattu
16.10.2017

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 9.9.2017

<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lastensuojeluilmoitus-ja-lastensuojeluasian-vireilletulo/lastensuojeluilmoitus>

LIITE 1: KOULUTUSSUUNNITELMA

RUKOUSPALVELIJOIDEN KOULUTUS

Tämä on koulutussuunnitelma Nuorten Maailman rukouspalvelijoiden koulutukseen. Siinä on esitetty millainen on koulutuksen tuntijako ja mitä aiheita tunneilla tulisi käsitellä. Lisäksi siihen on kirjoitettu lyhyesti mitä rukouspalvelu on, millainen on tavallinen rukouspalvelutilanne ja lisäksi lyhyet ohjeet tilanteisiin jossa tulee esille lastensuojelunpiiriin kuuluvia asioita tai jos rukouspalvelutilannetta olisi hyvä jatkaa vielä pidempään.

KOULUTUSSUUNNITELMA

Koulutus koostuu neljästä 1,5h pituisesta tunnista joiden aiheet ovat:

1. Aloitus ja kuunteleminen
2. Rukoileminen ja puhuminen
3. Ongelmia ja oma jaksaminen
4. Kertaus

Tunti 1. Aloitus ja kuunteleminen sisältää:

- Miksi rukouspalvelua tehdään ja miksi siihen järjestetään koulutus?
- Rukouspalvelun lyhyt esittely
- Rukouspalvelun erot sielunhoitoon
- Pysyvät ja muuttuvat asiat rukouspalvelussa
- Rukouspalvelutilanteen yleinen kaava
- Kuunteleminen
- Elekieli
- Entä jos palveltava ei osaa aloittaa?
- Rukouspalvelijan asenne

Tunti 2. Rukoileminen ja puhuminen sisältää:

- Rukous
- Neuvominen
- Armolahjojen käyttö rukouspalvelussa
- Teologiaa
- Synninpäästö
- Uskoontulo

Tunti 3. Ongelmat ja oma jaksaminen sisältää:

- Yleisimpiä aiheita
- Raskaat aiheet
- Vaitiolovelvollisuus ja luottamuksellisuus
- Ilmoitusvelvollisuus ja mitkä asiat tulee viedä eteenpäin ja miten?
- Oma jaksaminen ja tuen tarve
- Rukouspalvelu ei ole paikka väittelylle
- Tilanteen päättäminen

Tunti 4. Kertaus sisältää:

- Kertausta
- Esimerkkitalanteita

RUKOUSPALVELU

Rukouspalvelu on kahdenkeskinen rukoustilanne, jossa työntekijä tai vapaaehtoinen vastuunkantaja rukoilee palveltavan kanssa ja puolesta. Siihen kuuluu myös olennaisesti kuunteleminen ja lyhyt keskusteleminen. Nämä tilanteet on koettu tärkeiksi nuorten hengellisen kasvun kannalta ja siksi niitä järjestetään Nuorten Maailman tapahtumissa. Usein rukouspalvelu järjestetään iltatilaisuuden aikana, jolloin samaan aikaan on mahdollisuus käydä rukouspalvelussa. Rukouspalvelu voidaan myös järjestää siten, että rukouspalvelijat päivystävät erikseen ilmoitetussa tilassa myös muina aikoina.

Rukoustilanne voi olla usein herkkä hetki ja tunteet saattavat tulla helposti pintaan. Rukouspalvelijan on siksi tärkeää keskittyä täysin palveltavaan ja hänen

asioihinsa. Kansanlähetyksessä korostetaan yleistä pappeutta, eli jokainen Jeesukseen uskova voi toimia hengellisissä tehtävissä omien lahjojen ja kutsumuksensa mukaan. Mikäli joku haluaa toimia rukouspalvelijana Nuorten Maailman toiminnassa ja työntekijä näkee hänet tehtävään sopivana henkilönä, hänet voidaan valita rukouspalvelijaksi tai rukoustiimiin. (Halme 2016)

Rukouspalvelijaksi ei ole olemassa mitään tietynlaista ihmistyyppiä, vaan rukouspalvelijana toimivat erilaiset ihmiset, joilla on erilaisia lahjoja. Yhteistä rukouspalvelijoille on halu palvella muita rukoilemalla ja olemalla tukena sekä kuuntelijana. Rukouspalvelu voi olla joskus hyvinkin raskasta ja palvelijan tulisi pystyä ottamaan vastaan rankkojakin asioita. Kuitenkin rukouspalvelu voi samaan aikaan olla hyvinkin palkitsevaa. Muista, että työntekijät ovat myös sinua varten, eikä sinun tarvitse jäädä yksin vaikeiden tilanteiden kanssa.

Useimmiten rukouspalvelutilanne seuraa tietynlaista kaavaa. Se on muutettavissa tilanteen mukaan, mutta on kuitenkin hyvä tuntea järjestys jolla rukouspalvelutilanteet yleensä etenevät. Nuorten Maailman tapahtumissa pitkään käyneet nuoret osaavat yleensä itsekkin odottaa tuttua kaavaa.

Rukouspalvelutilanteen kaava:

1. Rukouspalvelija istuu penkissä odottamassa, palveltava saapuu hakemaan rukouspalvelua.
2. Palveltava kertoo asiat joiden puolesta toivoo rukoiltavan. Jos hänellä on vaikeuksia saada sanoitetuksi asiaansa, voit auttaa häntä apukysymyksillä. Älä kuitenkaan laita sanoja toisen suuhun.
3. Jos et ole varma ymmärsitkö palveltavan rukousaiheen oikein, varmista kysymällä. Tässä vaiheessa on myös hyvä hetki kysyä palveltavan nimeä, jos se ei ole vielä tullut ilmi ja sitä, saako häneen koskea. (Laittaa käsi olkapäälle tms.)
4. Rukoilu toisen puolesta. Voit lopettaa rukouksen Herran siunaukseen, jos se tuntuu luontevalta.
5. Rukouksen jälkeen on aikaa muutamalle sanalle, jos siltä tuntuu. Rohkaisevat ja lohduttavat sanat ovat hyviä. Neuvominen ja ohjeiden antaminen kannattaa aina tehdä harkiten.
6. Hyvästele ja lähetä.

LASTENSUOJELUILMOITUS

Joskus rukouspalvelutilanteessa saattaa tulla ilmi asioita, jotka kuuluvat lastensuojelun piiriin. Silloin asia tulee tuoda työntekijöille tiedoksi vaitiolovelvollisuudesta riippumatta.

Lastensuojeluilmoituksen voi tehdä jos on havainnut tai saanut tietää seikkoja, joiden perusteella on syytä selvittää lastensuojelun tarve. Tällaisia syytä voivat olla esimerkiksi:

- lapsen tarpeiden laiminlyönti
- lapsen heitteillejätö
- lapsen pahoinpitely
- lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö
- lapsen tai huoltajan päihteiden käyttö
- lapsen itsetuhoisuus
- tai jokin muu seikka, jonka epäillään vaarantavan lapsen kehityksen ja turvallisen arjen.

Nuorten Maailman rukouspalvelijana tehtäväsi on tuoda lastensuojeluilmoituksen vaativat tapaukset tietoon jollekin työntekijälle. (Ensisijaisesti rukoustiimin johtajalle) Rukouspalvelutilanteessa on kerrottava palveltavalle, että asiasta on puhuttava jonkun aikuisen kanssa. Olisi hyvä, jos palveltava suostuu itse puhumaan asiastaan, mutta siinäkin tapauksessa lähde hänen kanssaan, älä jätä häntä yksin. Mikäli palveltava ei suostu puhumaan aikuisen kanssa asiasta, on sinun selitettävä hänelle, että sinun on vietävä asia eteenpäin. Älä toimi kenenkään selän takana, vaan toimi avoimesti.

Vaikka olet rukouspalvelijana lupautunut vaitiolovelvollisuuteen, menee lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus aina vaitiolovelvollisuuden edelle. Asiaa koskee tietenkin silti muu normaali vaitiolo, ilmoitus tehdään vain Nuorten Maailman työntekijälle ja lapsen oman kunnan sosiaalitoimistolle.

Rippisalaisuus on tässä kohdin tiukempi, mutta se koskee ainoastaan pappeja. Toimiessasi siis vapaaehtoisena rukouspalvelijana, et toimi rippisalaisuuden alaisena, vaikka teetkin hengellistä tehtävää.

(www.thl.fi/lastensuojelun-käsikirja 2017)

RUKOUSPALVELUTILANTEEN JATKAMINEN PIDEMPÄÄN

Rukouspalvelutilanne ei ole koskaan kovin pitkä. Silti joskus tulee tilanteita, joissa voisi olla tarpeen pystyä puhumaan hiukan pidempään palveltavan kanssa. Keskustelua onkin mahdollista vielä pidempään ja silloin kannattaa siirtyä rauhallisempaan paikkaan keskustelemaan. Jos koet, että et enää itse jaksa tai pysty olemaan tarvittavana tukena, voit pyytää jotakin työntekijää paikalle, ensisijaisesti rukoustiimin vastaavan. Myös jos asia on niin vakava, että asiaan tarvitaan vastuullisen aikuisen apua ja läsnäoloa, pyydä myös silloin paikalle joku työntekijöistä. Joskus palveltavalla voi olla tarve puhua pitkäänkin. Muista silloin, että asioiden käymisestä läpi uudestaan ja uudestaan, ei välttämättä ole apua. On tärkeää kuunnella ja tarjota apua, mutta keskustelemisen takia ei saa jättää väliin yöunia tai ruokailuja. Tämä siksi, että unen puute ja nälkä vaikeuttavat jo ennes-

tään hankalaa tilannetta tai oloa nopeasti. Toisaalta, myös sinun itsesi on muistettava syödä ja nukkua, kenellekään ei ole hyötyä siitä, että saat itsesi uupumaan.

LIITE 2: KYSELY

Hei! Olen Aleksi Soininen, 23- vuotias sosionomi/kirkon nuorisotyönohjaaja opiskelija Helsingin Diakonia- ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötäni liittyen Nuorten Maailman tapahtumissa tapahtuvaan rukouspalvelutyöhön. Tarkoituksena on saada vapaaehtoisille rukouspalvelijoille koulutus tehtävänsä. Vastamalla voit olla mukana vaikuttamassa tämän koulutuksen sisältöön ja toteutukseen, rukouspalvelutyöhön NM:n tapahtumissa ja autat minua valmistumaan koulusta!

Vastaukset käsitellään nimettöminä, eivätkä henkilötietosi tule ilmi opinnäytetyössäni tai koulutuksessa.

Ja sitten pidemmittä puheita, tässä olisi kysymykset joihin toivon sinun vastaavan:

1. Onko mielestäsi tällaiselle koulutukselle tarvetta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

2. Miksi/miksi ei?

3. Mitkä ovat yleisimmin rukouspalvelussa esille tulleita rukousaiheita?

4. Oletko kokenut jotain asiaa vaikeaksi toimiessasi rukouspalvelijana? Mitä?

5. Mitä asioita pidät tärkeimpinä rukouspalvelussa?

Käytännön toteutus Nuorten Maailman tapahtumissa

Seuraavat kysymykset käsittelevät käytännön asioita Nuorten Maailman tapahtumissa

6. Mitkä asiat toimivat mielestäsi hyvin NM:n tapahtumien rukouspalvelussa?

7. Entä missä asioissa on parannettavaa?

8. Toteutuuko mielestäsi vaitiolovelvollisuus rukouspalvelussa hyvin?

- Kyllä
- Ei

- En osaa sanoa

9. Miksi/miksi ei?

10. Koetko saaneesi tarpeeksi tukea rukouspalvelijana toimiessasi?

- Tukea on ollut riittävästi tarjolla ja olen saanut sitä tarvittaessa.
- Tukea on ollut riittävästi tarjolla, en ole vain tarvinnut sitä.
- Tukea ei ole ollut tarjolla riittävästi, vaikka olisin tarvinnut sitä.
- Tukea ei ole ollut tarjolla riittävästi, mutta en ole itse tarvinnut sitä.

11. Minkälaisissa tilanteissa olet tarvinnut tukea? Jos et ole tarvinnut erityistä tukea, voit kertoa millaisessa tilanteessa voisit kuvitella tarvitsevasi tukea?

Lisäkysymykset työntekijöille

12. Koetko, että rukouspalvelijoiden valinta tapahtumiin toimii hyvin?

1-5. 1: Ei oikeastaan... 5 Olen erittäin tyytyväinen!

13. Miksi/miksi ei? Mitä voisi tehdä toisin?

14. Mitkä ovat mielestäsi NM:n isosten valmiudet toimia rukouspalvelijoina?

15. Oletko huomannut NM:n tapahtumien rukouspalvelutyössä epäkohtia, min-kälaisia?

16. Mitä asioita toivoisit koulutuksessa käsiteltävän?

17. Lopuksi voit vielä kertoa muita mieleen tulevia ajatuksiasi.

18. Vapaa sana

Vastauksesi on tallennettu! Suuret kiitokset vastauksistasi ja siunausta päivääsi!